

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelci: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 8. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka uli-
ca št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga št. 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za uvozništvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Tele-
fon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje, Kocenova ul. 8. Tel. št. 190.
Rokopis se ne vračajo — Oglasi
po tarifi

Nova ureditev vojnih dolgov

Objava francoske in ameriške note Zedinjenim državam o odgoditvi in novi ureditvi plačil vojnih dolgov

Pariz, 14. novembra AA. Snoči je bilo objavljeno besedilo francoske note Zedinjenim državam o francoskih vojnih dolgovih. Francoska nota pravi med drugim:

Francoska vlada smatra v globoki zavesti velikega pomena in vpliva meddržavnih dolgov na svetovno gospodarsko krizo za neobhodno potrebno, da se obrne na vlado Zedinjenih držav s prošnjo, naj prouči z njo to vprašanje v popolnem zaupanju in prijateljstvu.

Evropske vlade so se sestale v Lausanni, da najdejo načine, kako bi odpravile škodljive posledice mednarodnih plačil. Francoska vlada se je pri tem ravnala po navodilih, objavljenih v spomenici, ki sta jo podpisala skupno Hoover in Laval 25. okt. 1931. v Washingtonu. Ta navodila tvorijo logično posledico Hooverovega predloga v juniju 1931. Francoska vlada je tedaj v tesni zvezi z ameriško vlado prostovoljno pristala v Lausanni na najtežje žrtve, zanašajoč se, da se bodo na ta način pomirila nerazpoloženja med narodi in da se bo pripomoglo h gospodarski obnovi sveta in užitju miru.

Toda kljub pomembnim uspehom v Lausanni je treba ugotoviti, da gospodarske in denarne težave še vedno onemogočajo obnovo normalnih mednarodnih odnosov, in zato je treba uvesti novo akcijo, da se v interesu vseh te težave odpravijo.

Zadržanje, ki ga je Francija pokazala v Lausanni in v Stresu, je zanesljivo jamstvo za francosko stremeljenje, da pripomore k čim nageljši gospodarski obnovi Evrope. Francija pa ni manj ne želi sodelovati tudi za dosego svetovnega gospodarskega blagostanja. Ravno zato prosi francoska vlada ameriško vlado, naj bi skupno vnovič proučilo vprašanje dolgov. Ker bo ta proučitev bržkone zahtevala nekaj časa, prosi Francija, naj se ji v skladu z lausanskim dogovorom dovoli podaljšanje ukinitev plačil, da se med tem more nadaljevati in končati proučevanje prejšnjih so-
dobnih problemov v ožariju zaupanja, ki je zdaj neobhodno potrebno. V ostalem je francoska vlada prepričana, da bo ta ukrep imel najugodnejši odmev na denarno krizo, ki ogroža toliko število držav.

Zaupajoč veliki močlosti in čustvom pravičnosti, ki prevladajo Zedinjene države Severne Amerike, se francoska vlada popolnoma zanaša na to, da bo njena prošnja deležna ugodnega sprejema.

Angleško stališče

London, 14. nov. AA. Angleška vlada je objavila noto, ki jo je pretekli četrtek poslala ameriški vladi v Washingtonu o preureditvi vojnih dolgov. Nota se sklicuje pri tem na lausansko reparacijsko pogodbo. Angleška vlada smatra, da je treba sedanje stanje meddržavnih finančnih dolgov preurediti. Pogajanja naj bi se pričela v najkrajšem času.

Times ugotavlja, da bi ameriški pristane na predloge angleške note ne vezal Zedinjenih držav v ničemer in da bi šlo v tem primeru le za nova pogajanja. Gre za to, da se s temi pogajanimi rešijo tri velika vprašanja, ki razjedajo ves svet in mu preprečujejo obnovo. To je vprašanje reparacij, razorožitve in vojnih dolgov. Hooverov moratorij pomeni uradno priznanje s strani Zedinjenih držav, da obstoja zveza med reparacijami in vojnimi dolgi. Reparacijsko vprašanje je bilo že urejeno v Lausanni, toda ta sporazum je bil pogojen in je odvisen od ureditve vprašanja vojnih dolgov. Če bo tudi v vprašanju vojnih dolgov s pogajanimi, ki jih sedaj predlaga Velika Britanija, dosežen, bosta odstranjena dva činitelja, ki onemogočata sedaj po vsem svetu razvoj trgovine.

Daily Herald smatra, da bi ponovna plačila vojnih dolgov s strani dolžnikov le poglabila sedanjo svetovno gospodarsko krizo. Washingtonska vlada bo morala odločiti, ali naj z rešitvijo tega vprašanja zavzame takšno stališče, da bo omogočena obnova gospodarstva vsega sveta in s tem tudi Zedinjenih držav.

Manchester Guardian ugotavlja, da je bila lausanska konferenca velik korak k

Amerika še molči

Washington, 14. nov. AA. Vladni krogi odklanjajo vsak komentar o notah angleške in francoske vlade o preureditvi in odgoditvi vojnih dolgov; poluradni krogi pa priznavajo, da Zedinjene države ne bodo mogle odkloniti razprave o teh predlogih. Vse kaže, da bo kongres proti vsaki odgoditvi plačil, ki zapadejo dne 15. decembra.

Pariz, 14. nov. AA. Včeraj se je vrnil iz Zedinjenih držav bivši minister in narodni poslanec Paul Renaud, ki je novinarjem o svojih vtisih v Ameriki med drugim izjavil, da bodo posledice pravkar končanih predsedniških volitev v Ameriki posegele v gospodarsko snovanje in napredovanje vsega sveta. Prohibicijsko vprašanje n. pr. bo s svojo novo rešitvijo dalo nove pobude za mednarodno trgovino. Navzlic temu pa bi bilo lahkomišelnost, pričakovati že sedaj, da bo svetovne krize čez noč konec.

O vprašanju vojnih dolgov je Renaud izjavil, da ne bo šlo tako gladko od rok, kakor splošno pričakujejo v Evropi. Na vsak način, bodo potrebna dolgotrajna pogajanja, preden se bo rešilo na način, ki bo zadovoljil vse interesirane stranke.

Sestanek Hooverja z Rooseveltom

New York, 14. nov. č. Predsednik Hoover je odpotoval s posebnim vlakom v Washington. Med potjo je povabil svojega naslednika Roosevelta na konferenco o gospodarskem položaju in vprašanju vojnih dolgov in razorožitve. Novi predsednik Roosevelt, ki je že nekaj dni močno prehlajen, je Hooverju odgovoril, naj odgodi to konferenco do prihodnjega torka. Hoover se je zaradi tega, še preden se je vrnil v Washington, odpravil v Colorado, kjer si je ogledal neki veliki jez. S seboj je vzel tudi not angleške in francoske vlade, da jih prouči. Državnemu tajniku Stimsonu je naročil, naj povabi Roosevelta za konec prihodnjega tedna v Belo hišo na razgovore. Predsednik Hoover je obtemen Rooseveltu napisal, naj privede seboj tudi voditelje demokratov na kongres, ker se bodo konferenci udeležili tudi njegovi republikanski svetovniki. Brzavovala, ki jo je Hoover poslal kongresu, je bila zelo dolga in je bila v njej med drugim navedeno, da se bodo na sestanku posvetovali o razorožitvenem problemu, o svetovni gospodarski konferenci in drugih aktualnih vprašanjih, za katerih odločitev je potrebno sodevanje obeh strank, ker zadevajo splošne interese.

Za sklicanje konference o dolgovih

Pariz, 14. novembra s. Excelsior piše: Kriza je pokazala, da svetovnemu gospodarstvu ni mogoče vztrajati dalje pri paralogu, da se na eni strani črtajo reparacije, kar vpliva na plačilno možnost vseh evropskih držav, in da se na drugi strani vzdržijo vojni dolgi. Ameriške carinske politike ni mogoče transfer. List pravi, da morajo narodi izpolniti svoje obveznosti samo še v blagu. Za Ameriko je prišla ura, ko bo morala voliti med svojimi evropskimi zahtevami in svojimi evropskimi odjemalci. Revizija dolgov bi manj pogodila ameriškega davkoplačevalca, kakor je odpuščanje nemških dolgov pogodilo francoskega. Svetovni gospodarski konferenci mora slediti konferenca o dolgovih, ako hočemo preprečiti polom sveta.

Belgijska demarša

Bruselj, 14. novembra AA. Vlada je sklenila napraviti v Washingtonu podobno demaršo v dolgovnem vprašanju, kakor sta jo že napravili francoska in angleška vlada.

Povratak Gömbösa iz Rima

Pisa, 14. novembra AA. Italijanski kralj je sprejel predsednika madžarske vlade Gömbösa v svoji zasebni vili v San Rossore. Z Gömbösom je bil sprejet tudi madžarski poslanik Dehory. Po sprejemu je italijanski kralj oba madžarska državnika pridržal pri kosilu. Gömbös je po obedu odpotoval na Madžarsko.

Budimpešta, 14. nov. g. Ministrski predsednik Gömbös se je ob 10. dopoldne vrnil iz Rima v Budimpešto. Še v vlakcu je izjavil novinarjem, da je z uspehi svojega rimskega potovanja izredno zadovoljen. Vrača se s trdim sklepom, da bo izvedel svoj nacionalni delovni program. Popoldne je podal poročilo o svojem potovanju državnemu upravniku, v sredo pa bo poročal v zunanjem odboru poslanske zbornice.

Kakor javlja »Magyarország«, so pri posvetovanjih v Rimu razpravljali o vseh vprašanjih, ki zanimajo obe državi, zlasti o gospodarskih zadevah. Gömbös je sklenil z Italijo dogovor, ki jamči Madžarski obširno možnosti izvoza živine in žita v Italijo.

Boni grške Narodne banke

Beograd, 14. novembra AA. Po dogovoru med Grčijo in našo državo prejmejo naši trgovci za svoje terjatve v Grčiji 65 odstotkov v devizah, ki jih izroče naši Narodni banki za ostanek 35 odstotkov svojih terjatev pa dobe bone grške Narodne banke. S temi boni lahko naši trgovci kupujejo v Grčiji blago, katero hočejo. Na podlagi omenjenega dogovora je finančni minister dovolil, da se smejo boni grške Narodne banke prodajati tudi na borzih v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani.

FRANCOSKI RAZOROŽITVENI NAČRT

Včeraj je bil v Ženevi in Parizu objavljen francoski konstruktivni načrt o razorožitvi, ki določa ustanovitev mednarodne vojske za preprečenje oboroženih spopadov

Pariz, 14. novembra. AA. Na današnji seji, ki ji je predsedoval predsednik francoske republike Lebrun, je ministrski svet odobril končno besedilo francoskega načrta o organizaciji miru, ki je bilo popoldne objavljeno istočasno v Ženevi in v Parizu. Uradno besedilo francoske spomenice o razorožitvi se glasi:

Ne da bi se hotel s tem organizacije varnosti in razorožitve, ki ga je francoska delegacija predložila v Ženevi, naslanjati na prejšnje predloge drugih delegacij in tudi ne na Hooverov načrt, po katerem v ostalem povzema več načel, se francoski načrt o varnosti in razorožitvi naslanja na naslednje ideje, o katerih je bilo govora tudi že na razorožitveni konferenci.

1. V vsaki etapi razgovorov je postajalo jasnejše, da se ne da računati na omejitve oboroževanja pod pogoji, navedenimi v čl. 8 pakta, če se pri tem ne upoštevajo posebne prilike vsakega kontinenta, da celo vsake države, posebno pa skrb vlad, ki hočejo to omejitev navezati na pogoje o varnosti, ki že obstoje ali pa jih je treba šele ustvariti.

2. Glede Hooverovega predloga, da je glavni namen konference ojačiti obrambo in omejiti napadalne sile, je doseglo soglasje. Prvi predlogi, zlasti predlog Johna Simona, so omejevali pomen kvalitativne razorožitve na vojni material. Ne da pa se ločiti vojni material, ki je v prvi vrsti napaden od takega, ki to ni. Ko je prišel trenutek za razpravo o efektivih, je zadeva postala nerešljiva zaradi raznolikosti vojskanih organizacij, ki se niso dale z istim merilom meriti. Francija predlaga zato, naj se problem reši v celoti. Pošle na se enotna oblika vojske organizacije, ki bo oteževala agresivno politiko v političnih in tehničnih okoliščinah prizadetega ozemlja. Edino po tej metodi upamo najti pravično rešitev nemške zahteve po enakih pravicah s postopnim izenačenjem vojskanih statutih in njih prilagoditvijo k defenzivnemu tipu ter z razdelitvijo bremen in koristi skupne akcije, ki jo predvideva pakt. Pri tem naj ostane vsaka misel na zopetno oborožitev izključena.

3. Zato predlaga francoska delegacija v celoti predloge o reorganizaciji Evrope, ki bi mogla rešiti vprašanje znižanja oboroževanja s političnih in tehničnih vidikov. Dogovori, ki naj se sklenejo, bodo ugotovili vzajemne ukrepe o omejitvi, znižanju oboroževanja in nadzorstva. Te ukrepe naj sprejmejo države, ki pristopijo, še s posebnimi določbami, veljavnimi tako za vso Evropo, kakor za vsako državo posebej.

4. Francoska vlada izraža upanje, da bodo države, ki se pristopijo k tem dogovorom, kljub temu omogočile izvršitev jamstev, izvirajočih iz pariškega pakta, ker bi brez tega pristanka načrt ne bil izvedljiv. Ze Stimson je izjavil da ob kakršnemkoli sporu države-podpisnice pariškega pakta ne bi mogle ohraniti nevtralnosti nasproti napadalcu. Izhajajoč iz te izjave, je glavni namen prvega dela našega načrta, da vse države priznajo to načelo. Države bi morale v takem primeru prekiniti svoje gospodarske in finančne odnose z napadalco državo. Drug del našega načrta velja samo za države članice Društva narodov. S tem, da člani Društva narodov pristanejo na načela prejšnjega dela, se tudi popolnoma obvežejo izvršiti obveznosti posebnega pakta, in sicer čl. 16. Trditelj se tiče evropskih držav posebej. Opisani sistem bo mogel funkcionirati samo tedaj, če ga sprejme zadostno število držav, ako že ne vse; toda v tem primeru morajo to biti teke države, ki so pomembne bodisi po svoji velikosti ali pa po zemljepisni legi.

5. Vsi, ki podpisajo dogovor, morajo podpisati tudi splošni arbitražni akt. Vselej, kadar kdo izmed podpisnikov ne bi hotel izvršiti arbitražnega pravdoreka, ali se ne bi hotel podrediti izjavi sveta Društva narodov glede kršitve dogovora ali katere druge mednarodne obveznosti, bodo drugi podpisniki lahko pozvali svet Društva narodov, da odredi primerne ukrepe. Države-podpisnice dogovora bodo pomagale pri izvedbi takega sklepa.

Svet Društva narodov bo z večino glasov sprejemal sklepe za izvršitev navedenih ukrepov. Vojska določila imajo dvojni namen: zmanjšati napadalni značaj kognih sil, namenjenih obrambi mej posamezne države na evropskem kontinentu po načelih Hooverovega predloga in izvesti vzajemno pomoč v korist prizadetemu podpisniku. Ta pomoč mora biti takoj na razpolago.

Da se doseže prvi namen, se bodo vrste orožja držav podpisnic postopno morale približati enotnemu tipu narodne armade s kratkim vojaškim rokom in ob omejenem številu vojaških efektiv. Da se doseže enakost pri obrambi, je določeno, da se pri ocenjevanju vojaških efektiv morajo upoštevati po čl. 8 pakta posebne okoliščine vsake države, zlasti nenačnost in raznolikost navaženja v raznih državah-podpisnicah. Prav tako bo treba upoštevati vojaško vzgojo v političnih formacijah, pa tudi polico. Te narodne armade ne bodo imele nikakega težkega orožja. Kar se tiče prve pomoči napadeni državi-podpisnici, predvideva načrt, da bodo vojske sile, organizirane, kakor je bilo opisano, imele toliko moči, da bodo lahko posegle v spor. Kontingenti čet z daljšo ali krajšo vojaško službo in oskrbljeni z vojaškim materialom, bodo na razpolago in pripravljeni, da pri prvem pozivu stopijo v akcijo.

6. Postopno znižanje opreme z vojaškim materialom, čigar izdelovanje bo pod nadzorstvom, se bo organiziralo mednarodno

med posameznimi državami, ki pristanejo na stalno in redno nadzorstvo nad izvršitvijo svojih obveznosti. Izvedba tega programa se ima izvršiti po etapah, pri čemer se bo gledalo na to, da med prehodno dobo ne bo nobena država pomnožila svojih sil ali prekoračila izdatkov za oboroževanje.

Peti del govora o pomorstvu in o prekomorskih deželah. Tu ne morejo veljati določila kontinentalnega sistema, našeta v tretjem delu, in se morejo urediti samo s splošno konvencijo. Glede pomorstva dopušča načrt državam podpisnicam tako svobodne roke, kakor je le mogoče. Na podlagi določil Hooverovega predloga je treba ohraniti sedanje razmerje oboroževanja nedotaknjeno. Načrt določa nadalje, da se bo morala vsaka država-podpisnica, ki razpolaga s pomorskimi silami, odzvati prva pozivu DN za nujno pomoč napadeni državi.

Glede letalstva bo prepoved vsakega obstreljevanja iz zraka zajamčila vojaško rabo civilnih letal. Francoska delegacija je za to, da se med vsemi evropskimi letalskimi državami ustanovi »evropska unija«, za katero se je dolgo zavzela. Prav tako, kakor je Francija za ustanovitev posebnih kontingentov kognih sil, ki naj bodo na razpolago Društvu narodov, je tudi vsaj v Evropi za ustanovitev letalske vojske, ki naj bi bila mednarodna in ki naj bi se rekrutirala iz prostovoljcev raznih narodnosti po klinču, ki naj se še določi.

Vsi deli tega načrta tvorijo homogeno celoto. Njegova izvedba bo, kakor je že John Simon naglasil v spodnji zbornici, pomembna postopno naraščajoče zaupanje v izvršitev prevzetih obveznosti.

Italija in francoski načrt

Pariz, 14. novembra. AA. Iz Rima poročajo: V trenutku, ko bo francoski načrt o organizaciji miru izročil predsedništvu razorožitvene konference, je zanimiva zlasti premočitvena stališča Italije v zunanje-političnem pogledu. Italija hoče predvsem doseči svoje politične namene. Razgovori z Normanom Davisom so mogli Mussolinija le prepričati o potrebi praktičnih uspehov in da so tudi na italijanski strani potrebne nekatere žrtve. Značilno je, da Italija ni sistematično nujala francoskega načrta. Res je sicer, da ga v celoti ne sprejema, a tudi ne odklanja. V italijanskih političnih krogih izjavljajo, da so nekatere točke francoskega načrta sprejemljive, ker so v skladu z italijanskim tezo. V Rimu se zde presenečeni zlasti nad tem, da se francoski načrt ne videz manj opira v celoti na Versaillesko mirovno pogodbo, kakor pa na prejšnje francoske predloge.

Današnja splošna kritika italijanskega javnega mnenja je, da hoče francoski načrt ustanoviti evropski juridični aparat, ki naj

izsledi vsakokratnega napadalca. Politični krogi priznavajo, da je ta koncepcija za Francijo ugodna, mislijo pa, da ne bi bila uspešna in da bi bila celo nevna.

Tudi idejo, naj bi bilo Društvo narodov bolj ali manj nekaka »naddržava«, kritikujejo v italijanskih političnih krogih. Mussolini je v svojem turinškem govoru odkrito nastopil proti tej ideji in ji postavil nasproti sporazum med Anglijo, Nemčijo, Italijo in Francijo.

Glede pomorske razorožitve se zdi italijansko javno mnenje pripravljeno za nekatere žrtve, če naj olajšajo razplet v vprašanju dolgov pa se italijanska javnost drži poziva, ki ga je Mussolini naslovil v svojem turinškem govoru na Zedinjene države. Čeprav rimski uradni krogi odklanjajo vsako izjavo o tej stvari, piše vendar »Il Resto del Carlino«, da je Mussolinijeva teza o enostavnem izbrisu bolj aktualna kakor kdajkoli prej.

Pariz, 14. novembra. č. »Matine« poroča iz Ženeve, da je ameriški delegat na razorožitveni konferenci Norman Davis pri svojih zadnjih razgovorih z Mussolinijem dobil vtis, da se bo Italija odločno postavila proti paktu o varnosti, ki ga namerava predlagati francoska delegacija.

Razgovori v Ženevi

Ženeva, 14. novembra AA. Davi je prišel v Ženevo angleški zunanji minister sir John Simon. Po svojem prihodu se je sestel s predsednikom razorožitvene konference Hendersonom.

Verjetno je, da bo angleški zunanji minister raztolmačil pred predsedništvom razorožitvene konference angleški razorožitveni načrt na seji, ki bo v sredo 16. novembra.

Popoldne se je Simon sestel z ameriškim glavnim delegatom Normanom Davisom, ki se je že vrnil iz Rima.

Predsedništvo razorožitvene konference je razpravljalo o skupnih sankcijah proti državam, ki bi v vojni uporabljale pišne. Italijanski delegat je govoril proti načrtu o sankcijah, češ, da obsega določbe, ki urejajo tudi druga vprašanja in se zato ne omejujejo zgolj na kemično vojno.

Prizadevanja dr. Beneša

London, 14. nov. AA. »Daily Telegraph« trdi, da je češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš razpravljal včeraj s predsednikom angleške vlade Macdonaldom o varnostnem vprašanju. Dr. Beneš si prizadeva pridobiti Zedinjene države in Veliko Britanijo za to, da v primeru spopada ne ostane nevtralni oziroma indiferentni. Vsekakor skuša prepričati Veliko Britanijo vsaj o tem, da pristane v smislu čl. 16 pakta o Društvu narodov na blokado napadalca. Ta zahtevek se že zelo približuje skupnemu francosko-češkoslovaškemu stališču v razorožitvenem in mirovnem vprašanju.

Papen se pogaja tudi s socialisti

Papenovo povabilo socialnim demokratom – Prizadevanje za sestavo vlade nacionalne koncentracije

Berlin, 14. nov. čg. Državni kancelar Papen je že pričel svoja posvetovanja z voditelji posameznih desničarskih nacionalno orientiranih strank. Poizkusiti hoče, ali bo mogoče ustvariti veliko nacionalno koncentracijo. Prvi je bil sprejet od državnega kancelarja voditelj nemških nacionalcev, tajni svetnik Hugenberg. Da bi se pogajanj udeležili tudi zastopniki narodnih socialistov, se smatra skoro za izključeno. Vedno znova se pojavljajo glasovi, da bo parlament razpuščen še pred svojim sestankom.

Veliko presenečenje je povzročilo dejstvo, da je državni kancelar Papen pred svojim odhodom v Draždanje povabil za sredo na razgovor tudi voditelja socialno-demokratske stranke Welsa in Breitseheda. Nekateri bi hoteli videti v tem dokaz optimizma državnega kancelarja, vendar pa ima to povabilo le namen dokazati državnemu predsedniku, da so vsa prizadevanja za sestavo enotne narodne fronte brezuspešna. Edino komunisti bodo izključeni od razgovorov državnega kancelarja.

Po svojem povratku iz Draždan se bo posvetoval Papen še z voditeljem centristov.

Volitve v Posaarju

Berlin, 14. novembra AA. Te dni so se v Posaarju vršile občinske in deželne volitve. Izmed 301 občinskega svetovalca je bilo izvoljenih samo 7 na listi neodvisne delavske in meščanske stranke s Franciji naklonjenim programom, izmed 205 mandatov v deželni zbor pa tej stranki ni pripadel niti eden. Tukajšnji politični krogi so s tem razvojem javnega življenja v Posaarju prav zadovoljni, ker sodijo, da je dobro znamenje za plesabit, ki bo l. 1935. S plesabitom bo moralo prebivalstvo izjaviti, ali naj Posaarje ostane pri Nemčiji ali pa naj pripade Franciji.

Odčitje anarhistične zarote v Argentini

Buenos Aires, 14. novembra s. Tukaj je bila odkrita široko zasnovana teroristična zarota proti predsedniku republike in proti drugim prominentnim osebam. Našli so toliko streliva, da bi mogli iz njega napraviti 2.500 granat. Več anarhistov je bilo aretiranih.

Eksplozija v angleškem rudniku

London, 14. novembra AA. Eksplozija v rovin rudnika v Garswoodu, ki se je pripetila v soboto, je zahtevala 25 človeških žrtev. 16 trupel so že izkopali, v rovin pa je še 9 rudarjev, do katerih ne morejo priti, ker se je zemlja usula. Ni izključeno, da so še živi. Angleški kralj je brzojavno izrazil preostaliim svoje sočutje in odredil, da se zanje poskrbi.

Katastrofa na Kubi

London, 14. novembra AA. »Daily Mail« poroča iz New Yorka, da so ob približno zadnjega neurja na Kubi tri metre visoki valovi preplavili nad 10 kvadratnih kilometrov. Več sto ljudi je našlo smrt v valovih. Na obali so našli ostanke 175 človeških trupel, ki so jih morskali valovi popolnoma razmesarili.

Beg iz Rusije

Varšava, 14. novembra s. Pri vasi Radoković je v bližini poljske meje na sovjetskem ozemlju skušalo priti 15 kmetov na poljsko ozemlje, ruska obmejna straža pa je pričela streljati ter je ubila osem beguncev.

Eksplozija peklenskega stroja v Lausanni

Lausanne, 14. novembra. AA. Snoči je eksplodiral veži lausanskega magistrata peklenski stroj. Pet oseb je bilo hudo, ena pa lahko ranjena. Materialna škoda ni velika. Popokalo je več šip, en steber pa je bil poškodovan.

Po dosedanjih preiskavi kaže, da gre za atentat komunistov. Po eni domnevi ni bil položen peklenski stroj, marveč so neznani atentatorji iz nekega avtomobila vrgli bombo in nato pobegnili.

Zaradi eksplozije je policija izvršila hišne preiskave v Lausanni in v Ženevi. Policija je aretirala 21 komunistov.

Bern, 14. novembra s. Zvezni svet je razpravljal o zadnjih ženevskih dogodkih in sklenil, da ostaneta v službi en walski polk in ena ženevska četa.

Podaljšanje kredita nemški državnim banki

Basel, 14. novembra s. Upravni svet banke za mednarodna plačila je na današnji seji sklenil podaljšati za nadaljnje tri mesece nemški državnim banki dovoljeni kredit 90 milijonov dolarjev.

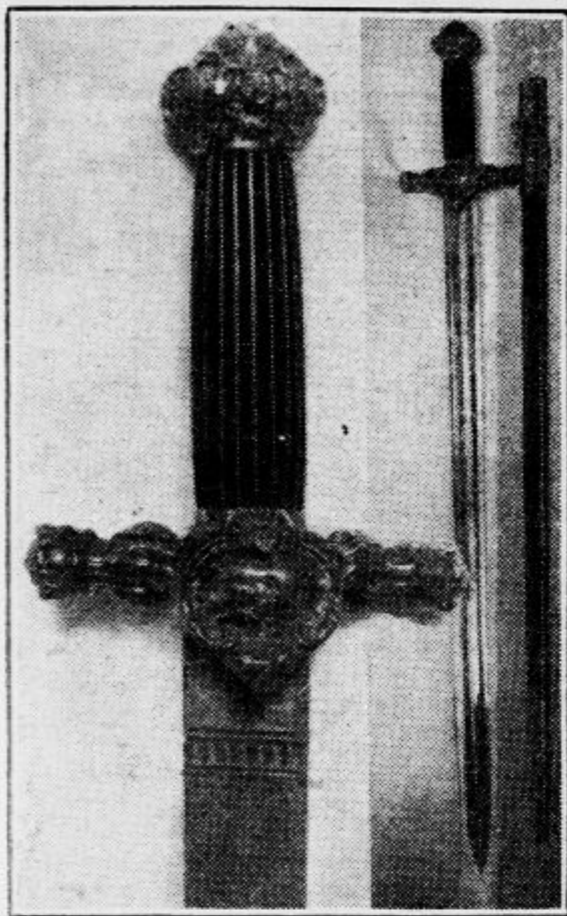
Napad na vlak s premogom

Varšava, 14. novembra s. Pri Petrokovu je več brezposelnih, ki so si hoteli preskrbeti premož, napadlo premogovni vlak. Stražnik, ki se je vozil na vlakcu, je prišel streljati ter ubil dva napadalca.

Naši kraji in ljudje

Dar belgijskih bojnikov našemu kralju

Na našem poslanstvu v Bruslju se je nedavno vršila intimna svečanost, na kateri sta predsednik Zveze belgijskih bojnikov iz svetovne vojne g. Van de Ville in podpredsednik g. Hes Dellele izročila našemu poslaniku g. Pešiču krasno izdelan

meč, — dar belgijskih bojnikov Nj. Vel. kralju Aleksandru kot dokaz občudovanja in spoštovanja do vladarja, bojnika in zvestega zaveznika. Meč je mojstrsko delo belgijske umetnosti; ročaj je zlat, z alegoričnimi figurami zmage in vojaških vrlin. Na velikem etuiju je vtiskano posvetilo: »Hommage à la Majesté Alexandre, Roi de Yougoslavie«.

Belgijska zveza bojnikov šteje preko 100.000 članov, njen predsednik Van de Ville je ugleden bruseljski odvetnik, ki je ob enem podpredsednik Fidaca. V svetovni vojni se je odlikoval z velikim junaštvom. Že dolgo je navdušen prijatelj Jugoslavije in se ob vsaki priliki trudi za poglobitev gospodarskih zvez med obema državama.

Slovenskim likovnim umetnikom

Na zborovanju slovenskih likovnih umetnikov dne 29. oktobra 1932 je bil sprejet sklep, da ustanovimo strogo stanovsko organizacijo, ki naj bi združila vse obstoječe umetniške klube in poedince v svrhu očuvanja interesov posameznikov kakor tudi celoga stanu. Organizacija naj postane centralni forum slovenskih likovnih umetnikov, ki se ne bo bavil z vprašanjem umetniške smeri, pač pa s strogo stanovskimi in socialnimi vprašanji.

Pripravljalni odbor Vam je razposlal danes priavice. Izpolnite jih in pošljite najkasneje do 25. novembra na naslov: Pripravljalni odbor strokovne organizacije likovnih umetnikov v Ljubljani, tehniška srednja šola.

Sokolski Tabor zve

Ljubljana, 14. novembra.

Mladi, čili in navdušeni mladeniči, ki so pred 25 leti ustanovili za vzvodni del mesta novo sokolsko društvo, ki je dobilo današnje svoje ime Sokol I, gotovo niso mislili, da bo njihova pot tako polna nesprotstev. V začetku so se neprijatelji še posmehovali, saj so bili uverjeni, da se stvar ne bo obšla in da bo kaj kmalu konec novega društva. Pa so se zmotili nasprotniki Sokolstva. Društvo je vedno lepše napredovalo. Članstvo je naraslo, teledružba na Ledini in Poljanah sta se polnili in veselje in zdravje je sijalo mladim teledavcem, a kmalu tudi teledavcem z obrazov, ko so odhajali od teledavcev. Tem je sledil naraščaj in temu zopet deca. Od leta do leta 'epsi' vspehi. To je bolelo nasprotnike, posebno še, ker so se smatrali oni za gospodarje tega dela mesta. In začelo se je nasprotstvo, ki pa ni uplašilo naših vrlih teledavcev in ostalega članstva, ampak jih je le še bolj okrepilo in združilo.

Vsak napad je rodil v občinstvu odpor in še bolj so podpirali neustrašni sokolovski borci. Sokol I. je dobil svet. Oj, s kakim veseljem se je odzvalo mlado in staro ter zagrabilo z orodje pa delalo, da

poceni zgradbo. Kdor je takrat šel mimo Tabora, mu je moralo veselja zaigrati srce, videč to navdušenje. Pa je nastal dom. Se en rat je zapihalo žveplo, zasmrdele je, a dom je ostal Sokolu I. In sedaj, je mir? Se ga ni! Vsak javni nastop spremljajo zvonovi, plakate Sokola I. vsakokrat trga zlobna roka. Tudi ti plakati, ki naznanjajo srebrni jubilej Sokola I., so zapadli uničevanju. Uprav ti raztrgani plakati govorijo in kličejo: Bratje, sestre, prijatelji Sokola I. in Sokolstva sploh, 19. in 20. novembra vsi na Tabor, da čim veličastneje proslavimo 25letnico obstoja in zmago nad nasilstvom! Kakor pred leti se odzovite tudi sedaj in z obiskom ali gmetno podporo pomagajte društvu, novi mladini pa vlijte poguma, veselja in ljubezni do mogočnega idejne sile Sokolstva. Zdravo!

Star znanec prezidenta Masaryka

Iz Teočina v takovskem srezu se je pripeljal v Beograd osemdesetletni krepki junčina Jeremija Nedić. Podal se je naravnost na češkoslovaško poslanstvo in prošil za sprejem pri poslaniku dr. Fliegerju. Bilo mu je ustrezno in je stari Nedić razložitelj poslaniku, da je sta, znanec in prijatelj prezidenta Masaryka.

Tamle po aneksiji Bosne je vseuč. prof. Masaryk v spremstvu Živojina Dačića potoval po Srbiji. V vasi Teočinu pod slavim Suvoštom je želel spoznati srbsko kmetstvo življenje. In tedaj so Masaryku predstavili odnosa župana Jeremija Nedića. G. Masaryk je bil nemalo iznenaden, ko mu je Nedić povedal, da ga že prav dobro pozna iz listov in iz poročil o dunajskem parlamentu. »Vi ste največji slovanski rodoljub!« — je Nedić dejal odličnemu gostu. Ko mu je g. Masaryk v pogovoru omenil, da je prišel spoznavat življenje Srbov, mu je Nedić mirne duše odvrnil: »Vem, vi želite spoznati srbskega duha, ali če bi to priznali, vas avstrogrške oblasti ne bi pustile preko meje...« Gosposda Masaryka je prijeto iznenadila tako odkritosrčna sodba preprostega vaškega župana izpod Suvoštom.

Odtelet sta minili že dobri dve desetletji, toda Jeremija Nedić se še vedno živahno spominja, kako odličnega gosta je imel v svoji hiši. Današnjiemu prezidentu bratske republike vedno čestita k rojstnemu dnevu in ga imenuje »visokega pobratima«. Letos za Božič pa namerava g. prezidenta poslati v Pragi, da ga vidi še enkrat pred svojo smrtjo. Predstaviti mu želi nekatere ugodne moške svojega kraja, med njimi brata pokojnega vojvode Mišića.

G. poslanik dr. Flieger je Jeremiji Nešiču obljubil, da bo njegovo željo sporočil v Prago in da bo 11. decembra posetil Teočin, kamor ga je Jeremija prijazno povabil.

Zdravniška afera v Beogradu

V spominu je še afera dr. Jefremova v Zagrebu, ki mu je uspelo, ne samo priti do doktorske diplome, do katere ni imel pravice, marveč je celo bil kandidat za docenta na zagrebški medicinski fakulteti in se je to imenovanje preprečilo zgolj po naključju. Zdaj razburja zdravniške kroge v Beogradu slična afera, ki se je spletla okrog Rusa dr. Mihajla Andrianova.

Letos v aprilu je dr. Andrianov začel v Beogradu vršiti zdravniško prakso kot »specialist za notranje in ženske bolezni«. Dovoljenje za izvrševanje zdravniške prakse mu je dala zdravniška zbornica za Beograd, Zemun in Pančevo, ki ga je vpisala za svojega člana. Zapisnik o sprejemu pa je prišel v roke vojaškemu zdravniku dr. Mihajlu Andrianovu v Ljubljani, ki je že mnogo prej dobil dovoljenje za izvrševanje prakse. Ves začuden je vojaški zdravnik dr. Andrianov sporočil zdravniški zbornici v Beogradu, da sploh ni prošil za dovoljenje ordiniranja v Beogradu. Ker je slutil, da gre za sleparstvo nekoga, ki si je prilastil njegovo ime in naslov, se je dr. Andrianov takoj nato odpeljal iz Ljubljane v Beograd, predložil svoje originalne dokumente in povzročil preiskavo. Beograjski dr. Andrianov je moral predložiti svoje dokumente, ki pa so sami prepisi prepisov.

Pri zaslišanju je beograjski dr. Andrianov še pravilno navedel letnico rojstva, pri očetovem imenu se je pa že hudo zmotil. Dočim namreč stoji v originalnih dokumentih, pa tudi v prepisih, da se je oče imenoval Ilarion, je beograjski dr. Andrianov dejal, da se je oče zval Jovan. Ne da bi se spuščala v nadaljnje razkrivanje, je beograjska zdravniška zbornica ovadila z.d. vo državnemu tožniku, ki naj preišče, kako je mogoče, da imata dva zdravnika, ki v naši državi vršita prakso, povsem enake dokumente. Ugotovi naj se, kdo izmed njiju

ima pravico do naslova doktorja medicine.

O beograjskem »doktorju« Andrianovu pripoveduje neki lekarnar, da se je vselej čudil njegovim receptom, posnetim iz starih zdravniških priročnikov. Zlasti se je Andrianov hotel uveljaviti kot specialist za sladkorno bolezen in mu je res tudi uspelo, da je dobil klientelo v vrstah uglednih Beograjčanov, s pomočjo katerih je skušal doseči imenovanje za upravnika bolnice neke v državi. Recepti tega čudnega zdravnika so bili takšni, da so ga nekateri lekarnarji morali opozoriti na razne opasne nezmislivosti in nemožnosti. Toda mož jih je hladno pomirjeval:

»Če opazite kaj napačnega, kar sami mirno popravite, gospod.«

Beograjska »Politika«, ki obširneje razpravlja o tej aferi, sodi, da je nujno potrebna revizija vseh doslej izdanih ruskih dovoljenj za »vrševanje zdravniške prakse v naši državi«.

Pri lenivosti črevesja, bolezni jeter in žolca, odebalelosti in protinu, katarju žolčca in črevesja, obolenju danke odpravi naravna »Franz Josefova« grenčica zastajanje v trebušnih organih hitro in brez bolečin. Dolgoletne izkušnje po bolnišničnih uče, da naravna »Franz Josefova« vođa izbornu deluje v črevesu. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Pogrešani dijakinji sta se vrnili v Ljubljano

Ljubljana, 14. novembra. Kakor je beležilo ponedeljkovo »Jutro«, je vzbudil v Ljubljani pozornost nestanek dveh mladih dijakinji. Gojenki ženske realne gimnazije 15letna Ljudmila in 14letna Marica sta se pretekli torko odpeljali proti Zagrebu, kjer je za njima izginila sled. Opozorjena iz Ljubljane je zagrebška policija uvedla vestno poizvedovanje o usodi mladih gimnazistik. Danes je prišlo poročilo, da so obe mladenki našli v Veliki Gorici in z večernim vlakom sta se pogrešanki že vrnili k hudo zaskrbljenim staršem.

Dijakinji sta obiskovali četrti razred gimnazije in sta izredno navezani druga na drugo. Marica, katere starši bivajo na Glincah, je redno obiskovala sošolko na njenem domu na Mirju, a tudi Ljudmila je čisto prihajala na Glince. Deklici sta bili sicer prav dobri učenki, le tu na tam nista mogli prav opravičiti zamujene šolskega pouka. Ker sta se bali staršev, sta v zadnjem času ponaredili podpis na opravičilih, ki jih je zahtevala šola. Pretekli torko sta se pojavili Ljudmila in Marica že zgodaj pred 8. uro pred licejem, toda ne s knjigami v rokah. S seboj sta nosili kovčge. Neki sošolki sta zaunali, da se odnelata v svet. Nato sta odšli in ju res ni bilo več na spregled.

Gospodična razvednica je nestanek obeh deklic takoj javila ravateljstvu, ki je nemudoma ukrenilo vse potrebno za poizvedovanje in je o zadevi predvsem obvestilo starše obeh deklic. Ljudmilin oče je pohitel na policijsko upravo, telefoniral so na vse strani, a vendar je trud ostal zaman. Zato se je sam podal na pot, domnevo je ga vodile v Dalmacijo, a iz Gruža pri Dubrovniku se je napotil preko Sarajeva v Zagreb, kjer se je zglasil na policijski upravi. Vendar se ni bilo za pogreškanka duha ne sluha. Za zadevo se je pričela takoj zanimati tudi zagrebška javnost in novice so v pretirani vnemi skovale cel roman.

Danes ob 4., 1/8. in 9/4 zvečer:

Demon žensk

RASPUTIN

Film o slovitem mužiku, kateremu se je klanjala vsa carska Rusija. Mož, ki je bil demon in svetnik v eni osebi!

V naslovni vlogi demon žensk:

CONRAD VEIDT

Nov »UFA« zvočni tednik!

Predprodaja vstopnic dnevno od 11. do 1/2 13. ure.

Elitni kino Matica

Telefon 2124.

Schichtov

RADION

pere sam!

Mučno pranje s peralno in krtačenjem perila je postalo odveč.

Ljudmilin oče se je razočaran vrnil v Ljubljano, nakar se je v Zagreb odpeljal Ljudmilina mati, ki pa tudi ni mogla izslediti hčerke in njene prijateljice. Medtem pa sta deklici vendarle res bivali v Zagrebu. Preteklo soboto, ko sta bili že brez sredstev, sta se peš odpravili proti Veliki Gorici. Tamkaj je nanji postal pozoren občinski stražar, ki ju je ustavil in sta mu deklici po daljšem razgovoru zaupali, da sta pobegnili od doma in da sta brez sredstev. Prenočili sta v Veliki Gorici, vendar pa so ju odpravili v Zagreb, odkoder je bilo takoj sporočeno v Ljubljano, da sta mladenki živi in zdravi. Takoj se je spet odpeljal v Zagreb Ljudmilin oče, ki je že vzel obe dekleti v svoje varstvo in se tako rešil moreče skrbi, da sta morda padli v roke kakim brezvestnim dušam, ki vsepovsod iščejo svoje žrtve. Vsi trije so se nocoj ob 21. vrnili v Ljubljano.

Na šolskem zavodu je bila takoj po pogrebu obeh deklic uvedena stroga preiskava. Zaslišane so bile vse sošolke obeh deklic. Dognalo so je, da sta se obe dijakinji že dalje časa pripravljali na beg. Pripravili sta si potrebno obleko, prihranili sta si pa tudi nekaj denarja, ki bi ga bili sicer morali obrniti v druge svrhe. Prevzeti od premočnega nagnjenja k romantiki, sta pravi nekaterim sošolkam: »Nekje zunaj si bova izbrali kak skedenj, pili bova mleko in čitali romane.« — Posledica preiskave je bila ta, da so na liceju izključili šest gojenk.

Obup družinskega očeta

Velenje, 14. novembra.

V nedeljo popoldne okrog 14. je opazil rudar Pestotnik s svojega vrta nad rudniškim ribnikom, da blodi ob ribniku mož, ki po čudnem obnašanju sodeč ni mogel imeti nič kaj prijetnih misli in namenov. Slednjič je se podal čudni samotar na mostič, ki vodi od črpalne ute nad cevmi nekaj metrov proti sredini ribnika. Tam je nekaj časa srepozrl predse, nato pa se poglaval v globoki ribnik. Rudar Pestotnik je takoj pohitel na pomoč, ni pa mogel ničesar opraviti, ker je obupanec že izginil v vodi.

Na kraju dogodka se je kmalu zbralo večje število ljudi, eden izmed njih pa je s kolesom hitel obvestiti velenjske orožnike. Na obrežju so našli palico, pipo, možno tobaka in železničarsko čepico, po kateri so spoznali, da je utopljenec 46letni železniški delavec Franc Pušnik, stanujoč na železniškem natovorišču v Skaljah. Orožniki so s čolnom križarili po ribniku in s kavlji iskali utopljenca. Iskanje pa je vse popoldne bilo zaman — utopljenca so našli šele v teku današnjega popoldneva in ga prenesli v mrtvašnico v Skaljah. Pušnik je oče treh nedoraslih otrok in je veljal za treznega in skrbnega družinskega očeta. Zадnje čase pa je bil večkrat potr.

Veliko tihotapstvo

Maribor, 14. novembra.

Včeraj smo kratko poročali o senzacionalni aretaciji mariborske mestne policije, kateri se je posrečilo prijeti enega najvernejših tihotapev na vsej severni meji. Organi mariborskega kriminalnega oddelka so izvahali v soboto popoldne v mestu 28-letnega viničarja Konrada Zorčiča iz Morja pri Framu, o katerem je bilo znano, da živi le od tihotapstva monopolističnih proizvodov iz Avstrije v našo državo. Nikoli pa se varnostnim oblastvom ni posrečilo ujeti držnega, spretnega in skrajno previdnega tihotapca na delu. Ko je bil torej v soboto popoldne opažen v Mariboru, so mu detektivni neopazno sledili in videli, da je najel avtomobil, s katerim se je naglo odpeljal proti državni meji. Policija je obvestila vse obmejne varnostne organe, da ga ne spuste preko meje, ki je pa ni nikjer poskušal prečkati. Zato je mariborska policija čakala nanj v mestu v pripravljenosti, da se bo nedvomno vrnil s tihotapstvom blagom. In res je to mnenje ni varalo.

Že zgodaj popoldne je pribrel na Glavni trg omenjeni avtomobil, s katerim se je

moško peljal tudi Zorčič. Na velikem državnem mostu so pa nanj že čakali stražniki in detektiv, ki so ga odvedli na policijo. Natančna preiskava avtomobila je spravila na dan 20 kg saharina in 80 kg cigaretnega papirja, kar vse je hotel Zorčič odpeljati v Zagreb. Zorčič je pri zaslišanju priznal, da je to blago pretihotal iz Avstrije že pred nekaj dnevi in ga skrnil na nekem skritem mestu v Počehovi nad Mariborom. Policija Zorčiča še vedno zaslišuje in skuša spraviti iz njega tudi priznanje ostalih dolgoletnih tihotapstev. Istočasno pa je policija s sodelovanjem finančne kontrole uvedla obširno preiskavo tudi v drugih mestih in krajih, kjer ima Zorčič nedvomno mnogo sodelavcev, ki mu pomagajo razpečevati vtihotaljeno blago.

Vlomilska trojica pod ključem

Ljubljana, 14. novembra.

Varnostni oblasti se je včeraj posrečilo po svojih zaupnikih izslediti nevarno delcelico: 20letnega Ivana Ježka, doma iz Vevč, 23letnega Karla Kokalja iz Biše in pa njuno zaveznico, komaj 17letno Franciko, ki je doma nekje z Dolenjskega. Vse tri je policija zasledovala že več tednov, preganjali pa so jih tudi orožniki na deželi, a je ostal ves trud varnostnih organov do včeraj zaman.

Ivan Ježek je pred tedni vlomil v stanovanje svoje matere Lucije v Vevčah in ji odnesel 220 Din. Dne 5. t. m. se je zopet priklatil v Vevče, ponovno vdrl v materno stanovanje in odnesel za okroglih 540 Din obleke. Dalje sta vlomila Ježek in Kokalj v noči na 9. t. m. tudi v farno cerkev pri D. M. v Polju, kjer sta skušala vdreti s pomočjo ponarejenih ključev v tabernakelj, o čemur smo poročali. Ker nista mogla do zlatih posod, sta se lotila cerkvenih nabiralnikov, iz katerih sta odnesla 300 Din drobiža. Takoj po vlomu sta poiskala Franco, kakor so skupno prenočili v neki šupi v bližini, zjutraj pa so se podali v noči na pretekli četrtek sta prišla Ježek in Kokalj na Zaloško cesto, kjer sta vdrla v neko stojnico in odnesla za okrog 700 Din mesnine, kanditov in drugega blaga. Nakradno robo sta deloma izročila Franciki, drugi delež sta pa skrila nekje na Ljubljanskem polju.

Navihana trojica se je največ zadrževala v Ljubljani in predmetju in oprezovala za tatinskimi in vlomilskimi prilikami tudi v širši okolici. Kokalj je izvršil več tatvin in vlomov že v juniju; kradel je tudi obleke kopalcem na Savi. Pred tremi tedni je izprede neke hiše na Smartinski cesti odpeljal kolo, ki ga je razdejel in posamezne dele zamenjal. Ježek, Kokalj in Franca so prenočevali navadno pod nekim kozolcem na Ljubljanskem polju, kjer so pridno kovali načrte. Preiskava bo natančno ugotovila delikte, ki jih imajo na vesti. Močno utemeljen je zlasti sum, da sta Ježek in Kokalj udrla pred tedni tudi v farno cerkev v Sori pri Medvodah in vzela iz tabernaklja več tisoč dinarjev vredne cerkvene dragocenosti. Ježek je bil zaradi tatvin v cerkvah že večkrat kaznovan.

100% užitka in zdravlja

to je

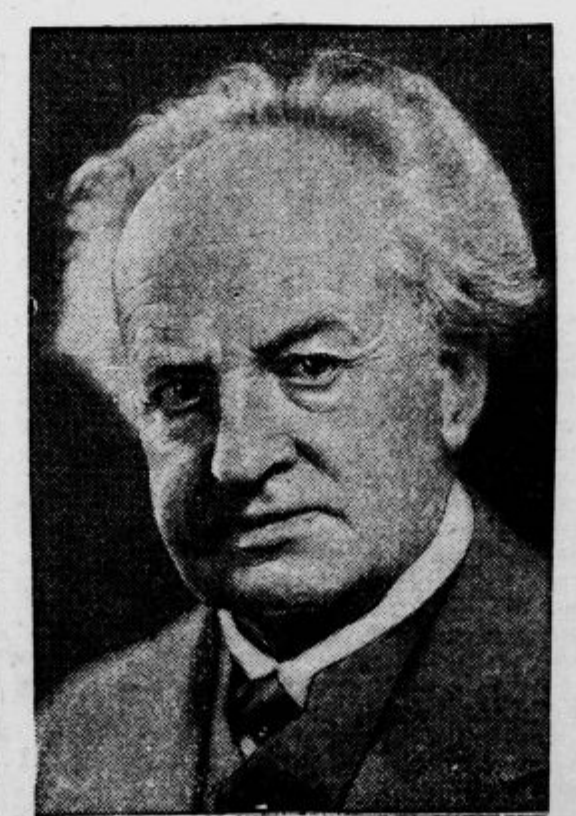
KAVA HAG!

KULTURNI PREGLED

Gerhart Hauptmann

Danes pred sedemdesetimi leti se je rodil v šleskem kopašči Oberaschbrunnu pozniji nemški dramatik in pesnik Gerhart Hauptmann. Njegova sedemdesetletnica je najpomembnejši nemški literarni datum v naši politiki »Goethejevega leta«. Časovno srečanje Goethejevega in Hauptmannovega jubileja je kajpak samo naključje, vendar obstoji navidezna sorodnost med velikim klasikom in največjim nemškim naturalistom. Sorodnost, ki jo nekateri vidijo celo v fiziognomičnih potezah obeh pesnikov, se kaže predvsem v očitnem spoštovanju, ki ga Hauptmannu z Goethejevim delom (letoš so mu podelili književno nagrado Goethejevega mesta Frankfurt, ki pomeni v literarni Nemčiji visoko odlikovanje). Hauptmann se smatra za nadaljevalca Goethejevega poslanstva. V sedanjem težko razravnem času, ko Nemčija ječi pod atmosferičnim pritiskom fašizma in komunizma, predstavlja Hauptmann kulturno sredino, ne evropsko usmerjenost in umierjenost kritično cenzuro intelektualne nadzorni in etrasti, zvestobo najboljšim izročilom nemškega klasičnega obema pa zvestobo ljudstvu in njegovemu socialnem stremeljenju. Avtor »Tkalcev« je danes navidežno predstavil velikega dela obubožane inteligenčne plasti v nemškem narodu, plasti, ki je nedozveta za vabo obeh skrajnosti z leve in desnice in ki še

ko kaže danes že prilično obledela drama »Vor Sonnenaufgang«. V času, ko je nastala (1889), je bila ekoraj revolucionarna novotarija. V tej drami, kakor tudi v vrsti poznějšíh odrskih del, je Hauptmann motivič

no in oblikovno uveljavil načela naturalizma v Zolajevem in delno v Ibsenovem duhu. Obdeluje usodo preprostega kmečkega ljudstva, propadanje kmetij zaradi pijačstva in prešustva, pohlepa po bogastvu in pravda. Če se spomnimo kako idilično so pred njim opisovali kmečko življenje, in da so ljudske slabosti obravnavali samo v vzgojelovalne namene, se ne bomo čudili, da je Hauptmannova prej brutalna kakor fina, nikjer v odmor morale povaljana resnica zadela ob odpor. Hauptmann je ob enem upejal na oder vsakdanjo govorico. O tem je prav te dni izjavil tole: »Takrat — danes si komaj lahko kaj takega zamislimo — se ni noben igralec osmelil, da bi bil izrekel na oder vsaj eno samo naravno besedo. Brž ko je imel svoj vlogi, je smatral, da mora kazati neke baročne gibe z roko in telesom in govoriti z nekim, takisto posnetim, docela nenaravnim glasom...«

Največ uspeha je Hauptmannu prinesla drama »Weber«. V nji je vpodobil v življenjsko resničnost, ki je zlasti v tistih časih močno presenečala, kolektivno usodo šleskih delavcev. Te drame ne označuje samo naturalistično zajeto okolje z ljudmi, kakor neko niso smeli na oder, marveč tudi neko prikriti in vendar v vsem očitno sočutje z delavsko usodo. Kakor Zola na zapadu, Tolstoj na vzhodu, je Hauptmann sredi Evrope visoko dvignil zastavo socialne misli v literaturi; s tem je storil za socializem več nego vsi manifesti in strankarski shodi. Socialno čuteči pisatelji so napravili iz delavskega vprašanja občečloveško zadevo, vprašanje človečnosti; oni so omogočili tej ideji

vstop — ne v salone — n. arveč v srca meščanskega izobraženstva in mladine.

Nadaljnje Hauptmannovo delo označujejo drame »Einsame Menschen«, »Kollege Crampton«, tudi pri nas igrani »Biberpelz«, potem »Hannels Himelfahrt« (pri nas: »Hanice pot v nebesa«), »Florian Gefer«, »Die versunkene Glocke« (v slovenskem Funtkovem prevodu »Potopljeni zvon«), »Fuhrmann Henschel«, »Roter Hahn«, »Und Pippa tanzt, Elga (po Grillparzerju), »Griselda«, »Rattenc i. dr. do najnovejših igrig »Vor Sonnenaufgang«. Slednja je nekako zaključila Hauptmannovo dramsko delo: začel je s komadom »Pred solnčnim vzhodom«, končal z dramo starca, ki se vna me v »drugi puberteti« (Goethe) in nato resignira tik »Pred solnčnim zahodom«. Od jutro do večera je bil tudi za Hauptmanna dan dovolj dolg; v njem je skušal zlasti resničnost svojega časa in stremeljenja svoje dobe v spisi, ki vzbujajo prevladajočemu naturalizmu ne morejo zatajiti sentimentalne primesi in ideje, umstvenega kvasu. V Hauptmannovem dramskem delu je tudi mnogo čiste poezije.

V pripravi prozi je spisal roman »Der Narr in Christo Emanuel Quint«, ki je doslej došel 83 izdaj, dalje roman »Insel der Grossen Mutter«, knjigo »Der Ketter von Soana« i. dr. Najpomembnejši njegov spis zrel, v starost nagnjen let pa je že omenjeni »Till Eulenspiegel«, ki vsebuje v okviru znanih prizor velikega Pavlihe zrelo, z ironijo in humorjem prežeto življenjsko izpoved.

Hauptmannov tovariš, sloveči kritik Alfred

Domače vesti

• **Novi nemški poslanik v Beogradu.** Včeraj je priselil v Beograd novi nemški poslanik na našem dvoru baron Dufour Ferroux. Doslej je bil pomočnik generalnega tajnika Društva narodov.

• **Insp. pehote umrl.** V Beogradu je preteklo soboto umrl divizijski general g. Miroslav Damjanović, predsednik komisije za majorske izpite. Pokojnik se je udeležil balkanske in svetovne vojne. Od leta 1927 je bil inspektor pehote v ministrstvu vojske in mornarice.

• **Nadškof dr. Bauer kardinal.** Po vestih iz Rima se bo v začetku prihodnjega meseca sestal tajni konzistorij. Pri tej priliki bo papež imenoval 17 novih kardinalov. Med kandidati je tudi zagrebški nadškof g. dr. Anton Bauer.

• **Diplomirali** je na visoki šoli za trgovino v Nancyju (Francija) g. Leo Korošec z Bleda. Večletnemu blaginiku Društva Jugosl. akademikov in jugoslovenske kolonije v Nancyju, kakor tudi vestnemu dopisniku „Jutrac“ iskreno čestitamo.

• **Poročilo.** Na Brezjah sta se poročila g. Miro Zupan, mestni stavbenik, in gđ. Ela Verovškova, hčerka veletrgovca g. Verovška.

Proslava 25letnice obstoja Sokola I na Taboru

V soboto 19. novembra ob 20. uri

slavnostna

akademija

Cene prostora 20, 15, 10, 5 Din.

V nedeljo 20. novemb. ob 20. uri:

zabava s plesom

VSTOP PROST. 13440

• 60 letnica naprednega Bleja. 15. t. m. bo obhajala na Bledu 60-letnico kleparski mojster g. Leopold Lehar, po rodu iz skofije Loke. Na Bledu ima zdaj daleč na okrog znano in dobro uspevajočo kleparsko podjetje. Jubitant je bil vedno naprednega mišljenja. Svoje tri otroke sta s pokojno zakonsko družico Ano vzgojila v naprednem in sokolskem duhu. Pred leti je bil tudi starosta blejskega Sokola in predsednik sokolskega pevskega zbora. Še vedno pa upravlja funkcijo občinskega svetovaleca in je predsednik Posojilnice za Bled in okolico. Ugodnemu obrtniku k njegovemu jubileju iskreno čestitamo.

• **Kongres kemikov v Beogradu.** V smislu sklope delegatov ljubljanske, zagrebske in beograjske skupine kemikov se bo prihodnji kongres kemikov vršil v Beogradu ob enem s kongresom Udruženja jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, katerega se ne bodo udeležili samo strokovni kemiki, ampak tudi kemiki-filozofi. Kongres se bo imenoval „Kongres uporabne kemije in tehnologije“. Program bo dočel beograjski klub kemikov in ga poslal vsem klubom na vpogled.

• **Zobotehnična stanica za siromake.** Zagrebški zobotehnik so sklenili, da ustanove v Zagrebu zobotehnično stanico, kjer bodo siromakom brezplačno lečili zobe.

• **Avtomobilna nezgoda.** V nedeljo dopoldne je vozil avtomobil laškega avtomobilskega podjetnika nogometno moštvo k tekmi v Celje. Nekako ob pričetku kopalskega parka mu pride nasproti nekaj okolišev, med njimi več otrok. Pri tem je 4letni rudarjev sin Brežko Mar-

stavi na polico na bolj tople kraj (ne na stidilnik ali peč). Na ta način lahko imamo lepe paradiznike še ob božiču in jih prodamo za prav lep denar. Rupa.

• **JAD »Triglavec«** v Zagrebu si je na rednem obnem zboru izvolil naslednji odbor: predsednik Korošec Karel, cand. med.; podpredsednik Pucelj Anton, cand. iur.; tajnik Čerm Vinko, stud. techn.; blaginjak Kveder Drago, stud. techn.; odbornik Valentinčič St., stud. vet.; gospodar Pečar Milan, stud. vet.; arhivar Hlastec Adolf, cand. inž. revizorja Toneje Stane, cand. inž., in Podboj Mile, cand. inž.

• **Asfaltna cesta Beograd-Zagreb.** Minister za gradbe dr. Stjepan Srukli je razpisal natečaj za gradbo asfaltna ceste Beograd-Zagreb. Cesta bo stala 800 milijonov dinarjev. Gradnja projektirane ceste bodo pričeli, ko bo dovršen veliki most Beograd-Zemun.

• **Vlomilska družba** se je pojavila v ptujskem okraju. Orožniški postaji v Ptujju je prijavilo več posestnikov iz Spuhlje, Brstja in od Sv. Marka, da so se pojavili trije neznanji moški, ki vlamljajo v stanovanjske hiše. Več posestnikov so pokradli razno obleko, perilo, obuvale in nekaj gotovine. Kradajo tudi domače hranilnice. Orožniki neznane pridno zasledujejo.

• **Samomor upokojenega oficirja.** Na Banskem trgu v Varaždinu se je v soboto v svoji sobi ustrelil v glavo upokojeni polkovnik Ivan Polak. Policija je našla na mizi pismo, v katerem se polkovnik poslavlja od svojih prijateljev ter omenja, da ga je gnala v smrt neozdravljiva bolezen. V pismu tudi izjavlja, da zapušta svoje reči revežem, 50.000 dinarjev pa fondu za šolanje najboljšega dijak iz Sinca pri Otočcu v Liki. V času svetovne vojne je bil komandant mesta Varaždin in predsednik naborne komisije ter je kot tak mnogo mladeničev rešil avstrijske regrutacije. Pokojnik je bil v Varaždinu splošno priljubljen. Štel je 76 let.

• **Zagoreten uboj.** Preteklo soboto so na nekem pašniku v bližini Štrigove v Medmuru našli truplo seljaka Antona Sršena. Doslej še ni ugotovljeno, kdo je Sršena ubil, domneva pa se, da gre za masčevanje. Preiskavo vodi sodišče v Čakovcu.

• **18 letni mladenič je ubil svojo mater.** Pred okrožnim sodiščem v Subotici je sedel na zatožni klopi 18 letni mladenič Boško Marković, ki je nedavno na grozen način ubil svojo mater. Zahteval je od matere denar, ker je svoji ljubici hotel kupiti darilo na sejmu. Mati je zahtevala od njega, da jo plača, potem pa šla spat. Ko je trdno zaspala, jo je Boško s svinčeno palico večkrat udaril po glavi in ji prebil lobanjo. Mati je kmalu nato umrla. Zločin, zločin, sin pa si je prisvojil njen denar v znesku 35 dinarjev. Sodni senat je obtoženca obsodil na 15 let roblje.

• **Razbojnik Miljković obsoben na smrt.** V Petrinji je bila v soboto zvečer objavljena razsodba v procesu proti razbojniški tolpi Jovana Miljkovića, ki ima na vesti celo vrsto zločinov. Načelnik tolpe Jovan Miljković je bil obsoben na smrt. Boško Kitićevič na dosmrtno težko ječo, ostali obtoženci pa na večletno ječo.

• **V gostine ne sme.** Okrajno sodišče na Brdu je 31 letnemu Brezniku Ivanu, po rodu z Vira, pristojnemu pa v občini Rafolce, oženjenemu letavcu, prepovedalo zahajati v krme za dobo enega leta (od 21. septembra letos do 21. septembra 1933).

• **Nov izseljenski list.** V Antofagasti v južnoameriški republiki Chileju je začel izhajati nov izseljenski polmesecnik „Nasla rječja“. Urednik lista je Marko Biskupović. V prvi številki objavlja članek šefa Presbiteria g. Milana Marjanovića pod naslovom „Kralj i jugoslovenska emigracija“ ter članek dr. Lazara Popovića pod naslovom „Poruka sokolstvu in Americe“.

• **Prijatelj za oktober** prinaša mnogo lepega. Poln je pouka in zabave. V njem omenimo: Antona Ingočca „Zadnji dan“, Ivana Albrihta „Infante“, Pavla Brežnika „Ponesrečeno zaročje“, Arkadija Averčenkina „Sošolci“, lepo črtico „Uzame, šalji prispelovek“, „Na živce“, potem „Moč človeka v primeri z močjo žuželke“ (jako zanimivi primeri, ki jih pojasnjujejo slike), „Potuh v upodabljačo umetnost“, „Glenališkem presledcu obširno poročila Ivo Peruzzi o zadnjih dogodkih na

ZVOČNI KINO IDEAL

Danes ob 4., 7. in 9. uri zvečer premiera filma krasnih melodij:

Božanska noč

V glavnih vlogah dražestna primadona Evelyn Laye in nepozabni pevec iz „Rio Rite“ John Boles.

Noč pustolovščin, smeja in ljubezni!

Nov »UFA« zvočni tednik.

Ali potrebujete čistilno sredstvo?

Zgodaj jutraj dosežete normalno lahkonotno izčiščenje, če vzamete prejšnji večer 2-3 dražje

ARTIN
Dobi-
to se v vseh
lekar-
nah. -
Vsebinska
skatlice
po
Din
8-
-

zadostuje za 4 do 6 krat.

Odobreno od Ministar. soc. politike in narodnega zdravja San. oddel. S. Br. 12258 od 12. julija 1932.

našem odru. Tudi fotoamaterji imajo v svoji rubriki pouk o mehkih in trdih razvijanju Perutzovih plošč in filmov. Na kraju lista pa nadaljuje Bratko Kraf, Kalvarijo za vasjo.

• **V oktoberskem »Uspehu«** čitamo: Kako zredamo v bodočnosti, Umetnost, kako postati srečen, Napravi kaj novega, Učiti se moramo od znanstvenikov. Napadi na uspešnost in stroje, Kako se začne uspeh, Uspešnih ljudi je malo, Velikost še ni vse. Potem pridejo rubrike: Šef Odjemalec Vaš prijatelj, Uradnik, Prodajalec, Tisti, ki so imeli uspehe, Kako se dokopljem do boljše službe, Po svetu in Reklama. — Poslovni izpelnitvi Vaših uslužbencev v Vas samih. Revija za trgovsko vedo Uspeh stane samo 100.— na leto in jo lahko naročite v upravništvu, Dalmatinova 10, Telefon 24-87.

Franka Plaznik, poštna uradnica

Drago Rudenšek, sodni uradnik

poročena

Braslovče

Celje, 14. XI. 1932

Vso srečo

mlademu paru želi mati

Katarina vdova Zarl

že vdova Rudenšek

13458

• **Obleke in klobuke kemično čisti,** barva, pilira in lika tovarna Jos. Reich.

DR. ČERNETOV POSLOVNI KOLEDAR IN ADRESAR ZA 1933 DIN 30.

• **Kadilci.** Po uporabi paste za zobe „Dianec“ se boste počutili kot prerodeni. Cena normalna 5 Din, dvojna 8 Din.

Iz Ljubljane

u— **Krstna slava dravske stalne vojne** bolnice in bolničarske čete je bila včeraj, na dan patronov sv. Kuzme in Damijana, zelo priščno proslavljena v vojaški bolnici na Zaloški cesti. Goste je sprejemal gospod upravnik bolnice sanitetni podpolkovnik Dr. Stojilović. V okusno okrašenih sobi so se zbrali številni gostje, oficirski zbor in bolničarska četa. Ko je prisel komandant mesta general Popović je godba zagrnila pozdrav. Obrede je opravil prota Budimir, za njim pa se katoliški duhovnik in imam. Po lepem govoru upravnika bolnice so čestitali generala Popović in Pečič, pokovnik Čvejić, banov zastopnik dr. Mayer, vseuč. prof. dr. Kanski, mestni fizik dr. Rus, policijski upravnik Keršovan in vsi ostali predstavniki in gostje, ki so nato bili deležni vzorne gostoljubnosti.

Elizabeta Bergner

PRIDE V LJUBLJANO!

u— **Pozdravni večer** novemu šefu postne direktorje g. dr. Janku Tavzesu je privabil v veliko kazališko dvorano presenetljivo veliko število poštinskih uradnikov in uslužbencev ne le iz ljubljane temveč tudi iz najrazličnejših krajev dravske banovine. Razpoloženje, ki je bilo od vsega početka zelo prijetno, so stopnjevali govorniki z mnogimi lepimi pozdravnimi besedami, ki so pričale o priljubljenosti novega šefa. Govorili so g. Urbančič, Camernik, Negovetičeva, Jakše, Černičeva, Epich, Benko, Šetić iz Maribora, Čof, Hrovatova, Vengust iz Celja, Božić in Monda iz Maribora, Rus Vasilij Lovčenko in Fajdiga, skratka, predstavniki

vseh, ki službujejo v območju direktorje pošte, brzojava in telefona. V daljšem govoru se je zahvalil g. dr. Janko Tavzes. Zapele je pevsko društvo poštinski uslužbencev, kakor tudi Bežigradsko pevsko društvo, ki mu g. dr. Tavzes predse- udeleženci poslali pozdravno brzojavko ministru Radivojeviću.

u— **Glasbena Matica** častna članica „Kolar“, Hrvatsko pjevačko društvo „Kolar“ v Zagrebu, ki slavi 70 letnico svojega obstoja in umetniškega delovanja, je imenovalo na svoji 70. glavni skupščini ljubljansko Glasbeno Matico za svojo častno članico. Naše iskrene čestitke obema pomembnim kulturnim organizacijama!

u— **Na XXVI. rednem obnem zboru** je Jnad »Jadrana« izvolil naslednji odbor: predsednik Gerželj France, stud. iur.; podpredsednik I. Tomažič Mile, cand. iur.; podpredsednik II. Roth Matija, cand. iur.; tajnik I. Drovenik Dore, stud. phil.; tajnik II. Artnak France, stud. iur.; tajnik III. Skala Hugo, stud. iur.; blaginjak Vadal Slavko, stud. phil.; knjižničar I. Preinfalk Anton, stud. phil.; knjižničar II. Frantar Vlado, cand. iur.; gospodar Samce Smiljan, stud. iur.; čitatelja Keber Franc, stud. iur.; arhivarka Jenko Milica, cand. phil.; revizorji: Kosmatin Jože, cand. phil.; Uršič Andrej, cand. iur.; Hiter Boleslav, stud. iur.; načelniki sekcij: kulturno-znanstvene Strniša Marjan, stud. iur.; socialno-gospodarske Verbič Dušan, stud. iur.; šahovske Preinfalk Anton, stud. phil.; ženske Jenko Milica, cand. phil.; dramske Fuchs Marijan, stud. phil.; sportne Vadal Slavko, stud. phil.; zabavne Venturini Franc, cand. iur.

u— **Zivinski sejmi** v Ljubljani ukinkjeni. Mestno načelstvo ljubljansko razglasa, da so živinski sejmi v Ljubljani zaradi slinavke in parkljevke do nadaljnjega ukinkjeni.

u— **Napad z nožem in druge poškodbe.** Krošnjarka Matka Agroba, stanujočega v Lasanovci gostilni na Vodnikovih cestah, je v nedeljo popoldne napadel v gozdu pri Medvodah neki Nikola Matić in ga z nožem ranil na vratu. Ranjenca so morali prepeljati z reševalnim avtom v bolnico, dočim so Matiča izsledili orožniki in ga aretirali. — Kuharica Marija Kocjančičeva, zaposlena v župnišči na Jančah, je včeraj prišla pod kolo voza, ki ji je zdrobilo desno nogo. — Kovača Antona Novaka iz Kamne gorice je včeraj dopoldne podril neznan kolesar na cesti med Soro in Skofjo Loko. Novak je dobil pri padcu hude notranje poškodbe. Trgovskega vajenca Jožeta Črtanca z Brda pa je včeraj ugriznil v nogo pes nekega posestnika in mu jo hudo poškodoval.

u— **Opasnost lahkomiselne ljubezni.** V Elitnem kinu Matiči bo predvajala ZKD sacio še danes neprekinjeno zadnjkrat izredno poučen film, ki nam predločuje zle posledice ljubavnih zabod. Film, v katerem igra v glavnih vlogah Marie-na Dietrich in Willy Forst, mladini ni primeren, priporočamo pa ga zaradi pouka vsem dekletom in fantom. Film bo na sporedu še danes ob 14.15, ker se mora poslati naprej.

u— **Kako shranimo zelenjavo** za zimo, bo v okrilju rednih predavanj podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva govoril v sredo ob pol 19. v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi znani strokovnjak, nadzornik g. Josip Strekelj. Ker je predavanje o ozimljenju zelenjave prav zdaj važno za vse lastnike vrtov, obisk prav toploti priporočamo. Vstop članom in nečlanom prost.

u— **Gospodinja šola »Mladika«** začne večerni gospodinski tečaj v sredo 16. t. m. ob 17. Vpisovanje v tečaj bo 15. t. m. ob 10.—12 in ob 16.—19. v prostorih Mladike. Prednost za sprejem imajo one, ki že samostojno gospodinjijo, in pa neveste.

u— **Čevljarica** zadruga v Ljubljani naznanja, da bo v sredo 16. t. m. ob 20. v dvorani Trgovskega doma v Gregorčičevi ulici predavanje o davkih, in vabi članstvo k obilni udeležbi. Predaval bo g. dr. Likar, sodnik upravnega sodišča v Celju.

u— **Trgovci!** Združenje trgovcev v Ljubljani Vas poziva, da se udeležite v sredo 16. t. m. predavanja sodnika upravnega sodišča dr. Likarja iz Celja o ugotavljanju davčne osnove za pridobitno in davek na poslovni prelet. Predavanje bo v veliki dvorani Trgovskega doma.

u— **JNAD »Jadrana«** Drveni ob 1/20. bo članski sestanek s predavanjem višjega sodnega svetnika g. Antona Lajovca. Zanimiva snov o narodu in državi kot vred-

KINO LJUBLJANSKI DVOR
Telefon 2730.

Samo danes ob 4., pol 8. in 9. uri

dražestna Lya Mara v vselem filmu

„Danes pleše Marijeta“

Kot partner priljubljeni Louis Leroh

Režija: Friderik Zelnik

Cene: Din 2.—, 4.—, 6.—

Usta in grlo

so pot, po katerem prihajajo klice boleznim v naše telo. Otrkaje varujejo nalezljivih bolezni vratu in grla okus!

JANACONIN PASTILE

Dobivajo se v vseh lekarnah. — Cena malemu zavojčku Din 8, velikemu zavojčku Din 15.

noti v slovenski politični preteklosti in sedanjosti mora zanimati vsakega člana. Predavatelju, ki je kot velik strokovnjak pogosto posegal tudi javno v najhujše naše probleme, dokažimo hvalečnost s čim večjim obiskom. Pred predavanjem bomo obnovili Jaaranjani tudi spomin na žalostni rapalski dan.

u— **Krajevni organizaciji JRKD** za dvorski okraj (IX, X, XI in XII. voličke) priredila v četrtek 17. t. m. v salonu gostilne pri Mraku skupni sestanek članstva za obe organizaciji. Poročal bodo gg. ljubljanski župan dr. Puc in drugi. Vsi člani in prijatelji vabljani!

u— **Redni mesečni stestanek** Zveze akademsko izobraženih žen bo v četrtek ob 20. v posebni sobi Činkoletove gostilne.

u— **Smučarski pripravljajni tečaj TKD Atene** bo imel danes ob 1/218. v telovadnici ženske realne gimnazije na Bleiwe- sovi cesti svojo prvo uro. Vpisovanje za dane, dijakinje in otroke še pred uro. Cena za ves tečaj 25 Din.

u— **Obiskujte naše brezplačne fotote- čaje** za začetnike in bolj izkušene in specialne tečaje za povečevanje. Predava g. Cvetko Prigeli. Pričave v drogeriji Kamc. Židovska 1.

Da boš vever, čil in zdrav, živi le kakor je prav! K Slamiču zahajaj redno, korenjak ostal boš vedno. 13434

u— **Redna plesna vaja** učiteljskih in dvorani moškega učiteljskega narodni poslanc Vekoslav Spindler na povabilo Udruženja mariborskega učiteljskega narasčaja. V svojih izjavljanih se je poslanec Spindler doteknil v glavnih obirih jugoslovenske narodne zgodovine in vseh borb, ki so bile potrebne za osnovevanje svobodne države. Mnogoštevilnemu dijaštvu je v poljudnih besedah razložil pomen politike in njen vpliv na razvoj naše države od prvega do danes. Mladina se je predavatelju to- lo zahvalila. Učiteljski narasčaj ima v programu cel ciklus predavanj. V kratkem bo predaval bivši poslanec in sedanji narodni poslanec g. Bogumil Vošnjak o delu emigracije med vojno v jugoslovenskem odboru.

u— **Mariborska Glasbena Matica** bo priredila 7. decembra zvečer v tukajšnji fran- škanski cerkvi koncert. Pevski zbor bo

Iz Maribora

u— **Poslanec Spindler med učiteljsko mladino.** V soboto je predaval v slavnostni dvorani moškega učiteljskega narodni poslanc Vekoslav Spindler na povabilo Udruženja mariborskega učiteljskega narasčaja. V svojih izjavljanih se je poslanec Spindler doteknil v glavnih obirih jugoslovenske narodne zgodovine in vseh borb, ki so bile potrebne za osnovevanje svobodne države. Mnogoštevilnemu dijaštvu je v poljudnih besedah razložil pomen politike in njen vpliv na razvoj naše države od prvega do danes. Mladina se je predavatelju to- lo zahvalila. Učiteljski narasčaj ima v programu cel ciklus predavanj. V kratkem bo predaval bivši poslanec in sedanji narodni poslanec g. Bogumil Vošnjak o delu emigracije med vojno v jugoslovenskem odboru.

u— **Mariborska Glasbena Matica** bo priredila 7. decembra zvečer v tukajšnji fran- škanski cerkvi koncert. Pevski zbor bo

Elizabeta Bergner

PRIDE V LJUBLJANO!

izvajal krasno rusko liturgijo Grečianinova, poleg tega pa bo pel tudi eno čenko in eno poljsko cerkveno skladbo. Najstarejša slo- vanska pesem sega v leto 1553. Program koncerta je zelo bogat in vsestranski zani- mir.

u— **Lepa dela slikarja - samouka,** V Welkovi trgovini sta se v izložbi pojavila dve sliki kralja Aleksandra in pa Napoleona, ki ju je naslikal znan mladi in talentirani sofer in samouk-slikar in kipar Rafael Mohorič, ki je pred 2 letoma na Trgu svobode iz snega napravil tri severne medvede, več drugih kipov, konja v naravnih velikosti itd. Kraljevo sliko je že kupilo neko tukajšnje društvo za 600 Din, Napoleonova je pa še na prodaj. Sliki si je ogledal tudi g. prof. Grajc, ki se je o njih zelo pohvalno izjavil.

Kerr, je v novembrskem Hauptmannu po- svečenem zvezku obzornika »Die neue Rundschau« objavil pesem o avtorju »Thal- ceve in njegovem današnjem položaju v nemškem kulturnem življenju. Tu dobro pravi:

Ja, wer die eignen Tänze tanzt
Wird von zwei Seiten angezant.
Es ist das Übliche heutigentags —
Trag's.

Vzle patusu, ki označuje Hauptmannove javne nastope in družini slabost in Haupt- mann kot človek in kot avtor eden onih Nemcev, ki bi dajali vero v mirno sožitje z drugimi narodi, če bi bil njihov vpliv silnejši. V težki krizi, ki danes pretresa neu- škli narod in povzroča v vsem evropskem političnem in duhovnem ozračju nevarne vrtilce, je glas Thomasa Manna in tudi kro- ga okoli Ger. Hauptmanna le dalina, sanja- va pesem, ki je priplavala odnekod k vzbur- kanemu jezeru. Ostaja samo še resignirana tolažba, kakor jo je zanimal Alfred Kerr:

Uns ward nur gegeben
Zu sehen: dass wir entleweben.
So ist das Leben. —o.

Pavel Goliz: Srce igračk

Ko se predstavi mlademu občinstvu gle- dalski ravnatelj (Lipah) in ne ve, kako bi se izmotal iz zadrege, da mora predstavo odpovedati zaradi Spiritusove odsolnosti, ki je režiser in prvi igralec (Zelnik), je mor- da nekaterim res težko pri srcu. Tedaj se oglasi iz lož I. reda Spiritus, ki se po krat- kem prerekanju z ravnateljem spusti med

veselim tleskanjem ročic po lestvi v parter. Goliz je razdražil fantazijo. Vse oči so uprte v očr. ne-trpno pričakujejo očr. da bi se dvignil zastor. Praviljena predstava se prične.

V izložbi velike trgovine stoji pestra vrsta igračk, paša za oči in fantazijo. Pred njimi razdeli Goliz svet, na eni strani mati (Gabričičeva) z bolehnim Andrejčkom (Mitjo Gorcem), na drugi strani ošabna, bogata in domišljava gospa Zabora (P. Juvanova) s svojim sinovoma Lojzkom (Slavčeva) in Tončkom (Kukčeva). Pred Zaboro se klanja zdravnik (Skrbinčev), oko postave (Po- tokar) pozna, zanjo izjemne predvse, knez (Cesar) in knežna Maja (Vida Juvanova) stojita med obema svetovoma; oba sta še slepa za resnično podobo sveta, toda v pravilici je vsak knez in vsaka knežna k dobremu nagnjena, le oči jima je treba od- preti. Vse osebe so že davne znanke iz Go- lievih pravilic, toda fantazija, s katero ča- ra otrokom baine svetove, jim vedno na no- vo izpreminja obličje. Vselej pa vplete nov motiv, ki je pravilčno zanimiv in razvedra avtorjevo darovitost za plastično kreacijo elitične oserčja. Ravnatelj in režiser sta predstavnika plemenite gledališke umetno- sti, ki tudi knezom odpira oči, da bi znali vladati svoje ljudstvo. Oba se uvrstila med igralce in razpletala ter zapletala dogodke, dokler knez ne spozna, kdo ga obdaja in kje je doma resnična plemenitost.

Igra v igri, kar je bil priljubljen rene- sančni motiv, v otroških pravljicah pa je pri nas nov in posrečen. V pravilici se je treba tudi smeja in za smeh škrtita lakaja Hugo

(Sancin) in Bruno (Plut), pomaga jima gos- pa Zabora s sinovoma. Komične situacije »slavajata« ravnatelj in inajdljivi režiser Spiritus, ki v igri posredujeja med občin- stvom in igralci. Plemeniti namen igre je dosežen. Knez posadi na prestol novega Andrejčka in mu da svojo hčerko za druž- co. Toda knez je moder in dober. Vsem, ki so kovali grde nakane, je odpustil in jim naložil rahlo pokoro. Toda Spiritus ima še pripravljeno novo skrivnost. Navite lutke v izložbi izpregovore, razodene se, da imajo tudi navidežno mrtve igračke živo srce, ki jim utripa v Ljubelni do siromasne dece.

Velika punčka (Meletova) prosi z milim in toplim glasom v imenu vseh igračk, da bi jih razdelili med ubožce. In še mala punčka, srčkana Picu-picu-pacija in pajac ponove isto prošnjo. Andrejčkov prvi vladarski čin bo obdarovanje svojih podanikov z živimi igračkami. V tem arečnem kraljestvu stoji na straži kositrni vojak (Merljak), ki ne stane milijard in zmaga je z bombami iz čo- kolade. — Mlado občinstvo se je igralcem za igro in iluzijo priščno zahvaljevalo. Po- sebno veselje jim je pravi Spiritus (Šest) pripravil za lakajema in gospe Zaboro. Za- vzete oči pa so strmele v lepe igračke, ki so tako potrepljivo stale v izložbi. Dome- grede so radovedno izpraševali, kdo je veli- ka punčka, ki je tako lepo govorila in če je kositrni vojak v gledališki doma ali pri Krisperju.

Goliz piše svoje pravilice z igravo fantazi- jo, je iznailjiv v motivih in ljubi slikovi- tost, Razgreta fantazija njegovega občinstva se ne zmeni bogvedi kako za razpoke, ki jih

je poet pobabil zastreti. Osrednji motiv je vselej razkol med hudobnim neumnim bogatim svetom in plemenitim trpin. Pr

Zrebanje drž. razr. loterije

Dne 10. in 11. t. m. (II. razred) so bili izrečani sledeči mali dobitniki:

Din 600.— št. 127, 4.417, 4.473, 4.480, 4.489, 5.998, 22.753, 22.791, 23.431, 23.445, 23.455, 23.462, 23.466, 23.472, 35.553, 37.024, 37.081, 37.097, 45.728, 45.778, 58.363, 62.210, 62.231, 65.357, 65.367, 73.332, 73.369, 84.494.

Zadružna hranilnica r. z. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

a— Pod okriljem Podmladka Rdečega kriza bo proslavilo podporno društvo za revne učence v Mariboru v nedeljo 20. tega meseca ob 16 v uniojski dvorani svojo desetletnico. Statistika društvenega dela v preteklem desetletju je svetel dokaz izrednega umevanja mariborskega občinstva za dobrodelnost. Saj je bilo v tem času pri skupnih božičnih obdarovanjih ni manj kot 5950 otrok s 3187 oblatili, 2410 oblati v 1695 komadi perila. Za vse to je bilo izdanih 710.370 Din. Tudi letošnja huda beča nalaga društvu velike dolžnosti, ki jih bo kos le, če blaga naklonjenost dobrotnikov ostane. Dohodki proslave so namenjeni podpori revnih otrok.

a— Obmejni promet. V oktobru je prišlo na severni meji v našo državo 9743 oseb, in sicer 2669 Jugoslovenov, 5092 Avstrijcev, 964 Čehoslovakov, 625 Nemcev in 413 podanih drugih držav. Čez Maribor je prišlo 6610, preko St. Ilje 1718, Čmureka 184, Dravograd 186, Prevalja 385, Radgona 362 in preko Hodoša 28 oseb. V istem času pa je zapustilo našo državo na severni meji 10.409 oseb, in sicer 2726 Jugoslovenov, 5015 Avstrijcev, 1122 Čehoslovakov, 763 Nemcev in 783 podanih drugih držav. Preko Maribora je odšlo 7724, Čmureka 201, St. Ilja 1453, Dravograd 184, Prevalja 361, Radgona 463 in preko Hodoša 23 oseb. Transitni promet je znašal na progah Maribor-Rakek 922, Rakek-Maribor 801, Prevalje-Maribor 277, Maribor-Prevalje 675, Prevalje-Ladub 580 in Ladub-Prevalje 240, skupno tedaj v oktobru 3445 oseb. V vsem letošnjem letu pa je znašal transitni promet na vseh omenjenih progah skupno 35.641 oseb.

Iz Celja

a— Počaščenje spomina Gortana in bazičevih žrtv. Celjska »Soča« je priredila v nedeljo 13. t. m. dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma zelo dobro obiskano komemoracijo v spomin Vladimira Gortana in bazičevih žrtv Ferdinanda Bičevca, Zvonimira Milošiča, Franja Marušiča in Alojza Valenčiča. V uvodu je odvetnik g. dr. Mikuletič izgovoril o smrti Gortana in bazičevih žrtv ter orisal trpljenje našega naroda onstran meje. Nato je govornik zbor »Soče« recitiral dr. Bajca »Pesem primorskih emigrantov«, g. Čebular pa je deklamiral Gradnikovo »Možtev beguncem«. Akademik g. Miro Černigoj je v izbranih, temperamentnih besedah razgaljal rapalsko krivico, gosp. Ciril Velušček je deklamiral župančičevo »Naše pismo«. Lepo svečanost je zaključila krasna živa sila celjskega moštra g. Benčana, ki je simbolizirala trpljenje Gortana in bazičevih herojev.

a— Iz Celjskega pevskega društva. Ta teden bodo zadnje ločene pirske vaje, ki se naj jih pevci in pevci udeležijo zanesljivo in točno. Ženski zbor bo imel vajo v sredo že ob 19.30.

a— Štorklja na reševalni postaji. Včeraj okrog pol 1. zjutraj so popadli 24 letni Anico H. iz Celja v Prešernovi ulici porodni krči. H. se je zgrudila nezavestna na cestni tlak. Službovalci stražnik jo je hitro spravil v ambulanco reševalnega oddelka v magistratnem poslopiju, kjer je porodila krepko deklico. Mater in otroka so prepeljali v reševalnim avtomobilom v porodnišnico.

a— Nesreči. V soboto se je vnela hiša delavca Brečja v Cretu v okolici Doba pri Hrastniku. Dvodelni delavčev steneč, ki so ga v zadnjem hipu rešili iz gorečih lase, je dobil hude opekline na glavi in rokah. 38 letni gostilničar Franc Dobralc iz Guberja je v nedeljo dopoldne v neki gostilni v Cretu uaril s steklenico po mizi. Steklenica se je razbila, pri tem pa si je Dobralc prerezal levo zaprstje. Oba sta v celjski bolnišnici.

a— V celjski bolnišnici so umrli: 67 letni občinski revež Matevž Lavrič od Sv. Krstofa nad Laškim, 37 letna rudarjeva žena Karolina Topolovškova iz Zabukovce, 56 letni Tomo Pejnovič, trgovski potnik trške Teslić iz Siska, 32 letna posestnica bč Rozalija Tacarjeva iz Krajnci.

NOVO KINO »SOKOLSKI DOM«

Telefon št. 33-87.

Največji film sedanjosti v režiji Fritzja Langa

„M.“

Sučaj düsseldorfkega morilca. — Predstave: danes ob 8.00, jutri ob 18. in 20. v četrtak ob 20. uri.

Pride! Posem, poljub, dekle.

Pri vseh predstavah »Fox« zvočni tehnik. 13403

CELE. 10. 8. 6. 5. 4 DIN

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani 14. novembra.

Številke za značilna kraja pomenijo: 1. Čas opazovanja 2. stanje barometra 3. temperatura 4. relativna vlažnost 5. smer in brzina vetra 6. oblakost 1-10. 7. vrsta padavine 8. padavine v mm 9. temperatura: prve številke pomenijo na visini trize, druge »temperatura«.

Ljubljana 7. 776,2. 70. 80. E3. 10. —; Ljubljana 13. 776,9. 60. 70. EWE5. 10. —; Maribor 7. 777,4. 40. 80. N2. 10. 10. dež; Zagreb 7. 776,5. 60. 80. E3. 10. 0,3. dež; Beograd 7. 777,3. 20. 70. SE10. 0. —; Sarajevo 7. 773,8. 40. 90. ENES. 10. —; Skopje 7. 772,7. 70. 70. SE 4. 10. 40. dež; Split 7. 766,7. 14. 50. NES. 2. —; Kumbor 7. 771,6. 18. 0. E2. 6. —; Rab 7. 769,3. 12. 50. NW 2. 3. —; Najvišja temperatura v Ljubljani 8,0. Mariboru 7,0. Beogradu 7,0. najnižja v Ljubljani 6,0. Mariboru 4,0. Zagrebu 6,0. Beogradu 1,0. Sarajevu 3,0. Skoplju 5,0. Splitu 13,0. Kumboru 17,0. Rabu 9,0. Sonec vzhaja ob 6.55, zahaja ob 16.33. luna vzhaja ob 16.27, zahaja ob 8.34.

Gospodarstvo

Priloge za svetovno gospodarsko konferenco končane

Kakor poročajo iz Zeneve je tajništvo Društva narodov že poslalo pozive državam med drugim tudi Jugoslaviji, da se udeležijo seje zaradi sklicanja svetovne gospodarske konference.

Priloge za to svetovno gospodarsko in valutno konferenco so v glavnem končane. Predsednik pripravljalnega odbora ravatelj Nizozemske banke dr. Tripel je v zvezi s končnimi pripravami podal kratek pregled o dosežanih delu. Naznačil je, kateri problemi gospodarskega in valutnega značaja bodo stavljeni na dnevni red te konference. V okviru razprave pripravljalnega odbora so se sicer pojavila nekatera nesoglasja, vendar je dr. Tripel odločno zavrnil vesti, če je predkonferenca propadla.

Po informacijah iz poučenih ženevskih krogov je prišlo na predkonferenci do izrazite naslednje osnovne stališče: Mednarodni dolгови naj se plačujejo tudi v blagu in v uslugah in ne samo v zlatu (če torej hočejo upniške države, da jim države dolžnice plačujejo obresti in vračajo kapital, potem morajo dopustiti, da se anuitete plačajo z izvozom blaga; če pa se upniške države zapirajo proti uvozu, ne morejo pričakovati, da bodo države dolžnice v položaju plačati dolgov). Zlato je in ostane najboljšo mednarodno merilo vrednosti, ki nam je na razpolago. Zato mora biti cilj prizadevanj povratek k zlati valuti. Devizne omejitve morajo pasti.

Nadalje je predkonferenca postavila na stališče, da je treba napraviti ukrepe za ozdravljenje oz. gospodarske depresije v vseh državah istočasno. Pripravljalni odbor je bil soglasno naznanja, da je treba čim prej priiti z likvidacijo visokih zaščitnih carin, uvoznih prepovedi in kontingentov, skratka vseh »avtonomnih rešilnih sredstev«, ki položaj svetovnega gospodarstva le elabijo. Končno se je pripravljali odbor zavezal za ključno o največjih ugodnostih, ki mora za mednarodno trgovino v načelu ostati in glede katere naj bodo v obliki preferenc dopustne le izjeme za vzvodni del Evrope.

Svetovna gospodarska konferenca se bo najbrž vršila v Londonu. O sklicanju te konference in o določitvi kraja, kjer se naj vrši, se bo sklepalo še v teku novembra.

Protekcijonizem ovira sancijsko svetovnega trga

Kako avtonomni ukrepi držav ovirajo likvidacijo svetovne gospodarske krize, nam kažejo prav nazorno na tere na žitnem trgu. Pogoji za zboljšanje svetovnih žitnih dejav je edino ta, da se produkcija zmanjša. Toda kaj nam kaže statistika zadnjih let. V Ameriki se je produkcija sicer nekoliko skrčila, zato pa se leto za leto dviga v Evropi. Skoro neverjetno se čuje, da je po večletnem nevdžnem padanju cen evropski pridelek pšenice dosegel letos v zgodovini še nikoli zabeleženo rekordno višino 412 milijonov metričnih stotov, in to celo navzile katastrofalno slabi letini v stari žitnici Evrope, v podunavskih državah.

Vsa načela, ki jih je postavila narodna ekonomija, ne pomagajo ni, kadar si razni državniški vtepeji v glavo, da je v protekcijonizmu edina rešitev. Z blazno visokimi zaščitnimi carinami so evropske države dosegle, da se je razširilo pridelovanje pšenice, četudi je ta pšenica draga in kakovostno slaba. Nemčija, Francija in Italija ne bodo letos imele nikake potrebe uvažati pšenice. V Nemčiji celo resno razmišljajo, kako naj ustavijo naglo širjenje pridelovanja pšenice, ki se je razvila pod zaščito carine ki znaša 2 krat toliko kakor pa vrednost pšenice na svetovnem trgu. Producerska pšenice v Evropi se je dvignila od 371 milijonov met. stotov v l. 1930 na 390 milijonov stotov v pret. letu in na 412 milijonov stotov v letošnjem letu (če ne bi imele podunavske države letos izredno slabe letine bi evropska produkcija pšenice dosegla 430 milijonov stotov).

Uvozna potreba Evrope, ki je v letu 1930-31 znašala 153 milijonov stotov, v l. 1931-32 pa 141 milijonov stotov, bo v tekočem letu 1932-33 padla na 118 milijonov stotov.

Kam naj to vodi? S protekcijonističnimi ukrepi umetnega dvigovanja produkcije ne opazamo samo pri pšenici temveč tudi pri mnogih drugih kmetijskih proizvodih. Agrarne države ne morejo nikamor s svojimi presežki in ne morejo zaradi tega kupovati industrijskih izdelkov; v industrijskih državah pa umetno dvigajo kmetijsko produkcijo, četudi za tako dvigavanje ne obstajajo naravni pogoji in je rentabilna le pri zelo visokih cenah. Industrijske države vedno manj uvažajo in ker ne uvažajo ne morejo tudi izvažati. Tako rastejo armade brezposelnega industrijskega delavstva v industrijskih državah, v agrarnih državah pa bo kmalu skoro nag in bos pri polnih skladah in velikih množinah neprodanih pridelkov. Svetovni pridelek pšenice se je letos zopet dvignil na 1010 milijonov stotov nasproti 999, 1012 in 940 milijonov v zadnjih treh letih. Za izvoz razpoložljive količine pšenice v izvoznih državah so sicer v letošnji kampanji nazadovale na 351 milijonov stotov (lani 370, predlanskim 373), toda uvozna potreba držav, ki pšenico uvažajo se je zaradi umetnega dvigovanja lastne produkcije, še bolj zmanjšala tako da je računati z nadaljnjim narastanjem svetovnih neprodanih zalog pšenice, ki bodo po računih Mednarodnega kmetijskega urada v Rimu znašale 1. avgusta 1933 okrog 180 milijonov stotov nasproti 154 milijonov 1. avgusta t. l. odn. 151, 129, 134, 85 in 67 milj. stotov 1. avgusta zadnjih pet let. Tako bodo neprodane svetovne zaloge pšenice prihodnje leto tik pred novo žetvijo znašale več, kakor pa znaša enoletna svetovna uvozna potreba, ki je za leto 1932-33 izračunana na 170 milijonov stotov.

Gospodarske vesti

— Trgovina z našimi dolarskimi papirji. V trgovini z obveznicami Blairovega posojila je zadnje dni nastopil zastoj, ker izplačuje direktorja državnih dolgov v Beogradu kupone samo od onih obveznic, od katerih je bil že prejšnji kupon (ki je zapadel 1. maja) vnovčen preko direktorja državnih dolgov; sicer je treba dokazati, da

obveznice niso bile vnešene v državo po 1. aprilu t. l. Ker pa obveznice, ki niso bile vnešene po 1. aprilu t. l. niso označene, je kupčija s temi papirji otežkočena. Pri polaganju obveznic pri bankah se doslej tudi ni mnogo pazilo na serije in številke obveznic in je marsikdo dvignil iz depozita pri banki druge komade, kakor pa jih je položil. Mnogi so v zadnjem času v redu kupili te obveznice na borzi, sedaj pa kupovno ne morejo vnovčiti, če so med njimi taki komadi, katerih zadnji kupon ni bil vnovčen preko direktorja za državne dolgov. Sedanje stanje se trajno ne bo moglo držati. Kakor smo že nedavno omenili, je bil v Beogradu sprožen predlog, da se vse dolarske obveznice v naši državi povišajo in na nekak način označijo. Drugi pa so zopet mnenja, da bi bilo treba vnovčenje kuponov v dinarjih še forsirati in ne ovirati, ker je v interesu naše države, da čim več kuponov izplača v dinarjih, ker bo na ta način po ureditvi vprašanja transfera treba nakazati v inozemstvo manj dolarjev.

— Čehoslovaške predilnice za volno v Jugoslaviji. Združenje čehoslovaških tekstilnih tvornic in Kraljevcu je poslalo pristojnim ministrstvom in čehoslov. Narodni banki spomenico, v kateri opozarja na težkoče zaradi kliranga z Jugoslavijo po uvedbi 20 odstotne premije. V tej zvezi pripominja spomenica, da znaša n. pr. cena za kamgarn št. 20. l. a Amerika v Jugoslaviji 8,80 Kč za kg. v Čehoslovaški pa ro ustanovitvi kartela 10,50 Kč. Nekateri čehoslovaški tvornice že razmišljajo o tem, da bi v Jugoslaviji ustanovile svoje predilnice.

— Kovanje srebrnikov po 50 Din. Na Sušaku se mudi trenutno komisija Narodne banke, da prevzame prvo pošiljko plošč za povanje novcev po 50 Din.

— Poravnalni postopanje je uvedeno o imovini Kollarja Franca, lastnika vinotoka in posestnika v Slovenjgradu, Cankarjeva ulica (poravn. uprav. dr. Jos. Lavrič, odv. v Slovenjgradu; poravnalni narok pri okr. sod. v Slovenjgradu 12. dec. ob pol 11., prijavni rok do 7. dec., kvota 50%).

Borze

14. novembra

Na ljubljanski borzi so se danes devize v splošnem nekoliko dvignile, ker je mednarodno oslabil švicarski frank. Žigar notacija je nadalje ostala nespremenjena. V privatnem klirangu na borzi so bili zaključeni avstrijski šilingi po 9,30 do 8,65.

Na zagrebškem efektornem trgu je bila vojna škoda nadalje čvrsta in se je trgovala po 195 in 196, za december pa po 195. V dolarskih vrednotah ni bilo nobene prometa in tudi v ostalih papirjih ni prišlo do zaključkov.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2312,85 — 2324,21. Berlin 1367,36 — 1378,16. Bruselj 799,13 do 803,07. Curih 1108,35 — 1113,85. London 191,42 — 193,02. Newyork 5740,20 — 5768,46. Pariz 225,79 — 229,91. Praga 170,56 — 171,42. Tret 294,35 — 290,75.

Curih: Pariz 20,3750, London 17,33; New York 519,87. Bruselj 72,10, Milan 26,6050, Madrid 42,50, Amsterdam 208,70, Berlin 123,55, Stockholm 91,50, Oslo 87,80, København 90, Sofija 3,73, Praga 15,39, Varšava 58,15, Bukarešta 3,0850.

Zagreb: Amsterdam 2312,90 — 2324,26. Berlin 1367,36 — 1378,16. Bruselj 799,30 — 803,24, London 191,42 — 193,12, Milan 294,35 — 296,75, New-York (kabel) 5762,20 — 5794,46. New-York (čeki) 5740,20 — 5772,36, Pariz 225,79 — 226,91, Praga 170,55 — 171,41. Curih 1108,35 — 1108,85.

Effekti

Ljubljana. Vojna škoda 195 bl. 7% investicijsko 45 — 47, 8% Blair 42 bl. 7% Blair 35 — 38, Ruše 125 den.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 195 — 196, za december 194 — 196, 7% investicijsko 45 — 47, 4% agrarne 24 den., 6% bogluške 32-50 — 34, 8% Blair 35 — 37, 8% Blair 42 — 45; bančne vrednote: Narodna banka 3900 — 4200, Priv. agrarna banka 215 — 221.

Beograd. Vojna škoda 196, 195 zaklj., 7% investicijsko 46,50, 46 zaklj., 6% bogluške 3450, 32 zaklj., 8% Blair 43 bl., 7% Blair 35 den., 7% Drž. hipek. banka 42 — 42,50, Narodna banka 4000 den., Priv. agrarna banka 215,50, 216 zaklj.

Dunaj. Dunav-Sava-Jadrn 13,60. Trboveljska 19,75, Alpine - Montan. 12,30, Sečurana 21,50.

Blagovna tržišča

2170.

+ Chicago, 14. nov. Začetni tečaji: Pšenica: za dec. 45,75, za mar. 50,75, za maj 51,875; korusa: za december 26,625, za mar. 31,875, za maj 33,50; oves: za december 16,75, za mar. 18,875; rž: za mar. 34,50.

+ Winnipeg, 14. novembra. Začetni tečaji: Pšenica: za dec. 47,375, za maj 53. Ljubljanska borza (14. t. m.) Tendence nespremenjena. Zaključkov ni bilo. Nudi se pšenica (slov. postaja, mlevska tarifa, plač. v 30 dneh): baška 6 kg po 197,50 — 200, baška 77/78 kg po 200 — 202,50. aremaka: 79/80 po 205 — 210; meka (slov. postaja): baška 30t po 330 — 335, banatska po 340 do 345; korusa (slovenska postaja, mlevska tarifa): baška, umetno sušena po 117,50 do 120, za november po 122,50 — 125, za december po 125 — 127,50.

+ Novosadska blagovna borza (14. t. m.) Tendence mirna. Promet 74 vagonov. — Pšenica (76 kg): baška, okolica Novi Sad. Sombor, srednjebaška, sremska 150 — 152,50; baška potiska 154 — 158; ladja Tise 155 do 157; ladja Begej 154 — 156; gornjebanatska 147 — 147,50; srednjebaška, 78 kg 152 — 154. Oves: baški, sremski 98 — 102. Korusa: baška, za december, januar 57 — 60; za marec — maj 70 — 74; banatska 52,50 — 54. Sremska 56 — 58; baška, sremska, sušena 65 — 67. Moka: baška, banatska 0,0ge in 0,0ge 250 — 265; 0,2ge 230 — 250; 0,3ge 210 do 220; 0,4ge 170 — 180; 0,7ge 125 — 135; 0,8ge 85 — 90. Otrobi: baški in sremski 60 — 68; banatski 64 — 66.

ASPIRIN
TABLETE

pristne samo v originalnik zavojih

BAYER

Dovoljeno od min. soc. pol. in nar. zdravja št. št. 10016 od 29. 12. 1932.

Sport

IX. redni letni občni zbor Moto Saveza kraljevine Jugoslavije se je vršil v nedeljo 6. t. m. v Ljubljani. Pod predsedstvom večletnega saveznega predsednika g. Edo Funke je potekel občni zbor v najboljšem redu ter so se vsi predlogi soglasno sprejeli. Skupščina je odposlala vdanostne brozjavke Nj. Vel. kralju in ministru za telesno vzgojo naroda. Poročila tajnika, blagajnika, sportske komisije in nadzornega odbora so se soglasno vzeli na znanje ter se je staremu odboru podelil absolutorij. Novi odbor je izbran, kakor sledi: predsednik: Edo Funk, Zagreb, podpredsednik: dr. Teša Bogosavljevič, Beograd; Jaka Gorjanc, Ljubljana; Rudolf Rukavina, Zagreb; tajnik: Josip Radović, dr. Nikola Markovinovič, Zagreb; Vekoslav Kepec, Ljubljana; blagajnik: Stjepan Cavor, Zagreb; načelnik sportske komisije: Nikola Bosković, Zagreb; namestnik: Gojko Pipenbacher, Ljubljana; arhivar: Anton Hrašcan, Zagreb; odborniki: Emil Krouček, Zagreb, Fröbe, Zagreb; Anton Antončič, Maribor; Ante Wächtersbach, Osijek; Ignac Tuzsij, Bjelovar; nadzorni odbor: Koloman Sović, Jean Dressner, Zagreb; Karel Holitzky, Novi Sad. Glavna skupščina je izrekla posebno priznanje I. Hrv. Motoklubu, ki je tekmo prošlega leta zgradil moderno motokliskolo dirkališče ter s tem omogočil naši motokliskali najlepši razvoj. Svrho proučevanja in pravočasnega reševanja važnih, zelo perečih gospodarskih vprašanj naše motokliskalke je sklenil občni zbor takoj ustanoviti banovske gospodarske komisije, v katere bo vsak klub delegiral 2 člana. Sportni program za leto 1933 predvideva novi načrt sportskega delovanja, ki ga je sestavil novi načelnik sportske komisije ter je bil ta načrt soglasno sprejet. X. redni letni občni zbor Moto-Saveza bo v Mariboru. Savezni občni zbor se je razdelil popolnoma uverjen, da bo nova uprava Saveza v naslednjem jubilejnim letu uspešno izvršila sprejete načrte v korist našega motokliskalega sporta.

Službene objave LNP. (Seja k. o. dne 11. novembra 1932). Prisotni gg.: doktor Kšit, Berdajs, dr. Kubej, Tomšič, Podgornik, Bucik. Ustavi se postopanje proti igralcem Grum Ivan (SK Hrastnik) in Kervina Franc (SK Ilirija). Prestopek obeh se zabeleži. Poročilo MO Trbovlje o prvenstveni tekmi SK Amater — SK Trbovlje dne 6. novembra t. l. v Trbovljah se vzame na znanje ter istemu klub KO sporoči pismo. U. o. se vrne primer SK Reka — SK Svoboda (Vič). Na podlagi § 40 kaz. prav. se kaznuje g. Logar Viktor, član SK Reke — Ljubljana s 6 mesečno zabranjo izvrševanja vsake funkcije v klubu. O tem se obvešča SK Reka z nalogom, da nemudoma sporoči LNP, da se je kazen izvršila. — Tajnik II.

SK Tržič: SK Korotan (Kranj) 6 : 2 (3 : 1). V nedeljo v Tržiču odigrana tekma je prinesla domačinom zaslužen zmag. Potek igre je bil oster; domačini so ustvarjali pred golom gostov prav napete situacije, neubranljive za obrambo in vratarja. Kombinacijska igra, kakor so jo predvajali domačini, je ovirala vsak napad gostom, zaradi česar tudi niso resno ogrozili domačega gola.

Smuška gimnastika, uvod v smučanje. SPD priredi v dvorani srednje tehnične šole (vhod skozi glavna vrata) vsak četrtak od 20. do 21. gimnastične večere za smučarje planince. Te gimnastične večere sestojijo iz splošnih prostih vaj in specialnih vaj z ozirom na smuško tehniko. Po teh gimnastičnih vajah vsaka smučar drža in kretnje, katere mu razgibajo mišice ter ga tako telesno pripravijo, in utrdijo še preden je začel smučati. Kajti nepravilno smučar se po prvem smučarskem izletu počuti približno tako, kot oni, ki večkrat prvi dan smuško gimnastiko. Pouk se vrši pod strokovnim vodstvom. Za kritične stroške je plačati 10 Din, dijaki 5 Din za ves tečaj. Pridite točno, ker bodo vrata po 20. uri zaprta.

Repertoarji

DRAMA

Začetek ob 20.

Torek, 15. Zločin in kazn. A.

Sreda, 16. Marij. B

OPERA

Začetek ob 20.

Torek, 15. Fra Diavolo. C.

Sreda, 16. Erika. Sreda.

Četrtek, 17. Turandot. D.

★

»Zločin in kazn.« se ponovi dr. Krasnopoljski je napisal izvrstno dramatičnijo svetovnoznane romana in ohranil v njej skoro vse lepote originalnega dela slavne ruskega pisca Dostojevskega. Zasedba običajna, v ulogi Razkolnikova nastopi g. Kralj. Na dijaško predstavo v četrtek ob 15. Kref. tovo dramo »Celjski groflet« opozarjamo predvsem dijaške srednjih šol in ostalo občinstvo.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.

Torek, 15. Celjski groflet. A.

Sreda, 16. Zaprto.

Četrtek, 17. Gospa ministrovka. B.

★

Kaj bo ta teden v gledališču? Namesto napovedane »Gospa ministrovke« se uprizaro danes Kref. tovi »Celjski groflet« za red A.

Iz življenja in sveta

Kemik Langmuir

Raziskovalec atomov in najvišjih temperatur

Letošnjo Nobelovo nagrado za kemijo je prejel, kakor je poročala kratka depeša iz Stockholma, ameriški kemik Irwin Langmuir. Pred njim so podelili to nagrado samo še onemu ameriškemu kemiku, in sicer Theodoru Williamu Richardsu leta 1918. Zanimivo je, da sta oba raziskovalca prešla to visoko odlikovanje za duševno delo.

Langmuir je v zvezi z raziskovalcem Lewisom postavil novo teorijo o vrednosti kemičnih prvin. Kakor znano, sestoji vsak atom po današnjih naziranjih iz ne-

kega jedra, protona, in večjega ali manjšega števila elektronov, ki krožijo okrog njega kakor planeti okoli svojega sonca. Število elektronov ni stalno, ker jih morejo atomi, kadar se vežejo v spojine, ob svoji periferiji oddajati ali sprejemati. Langmuir je tu postavil trditve, da je pozitivna vrednost kakšne prvine vedno enaka številu elektronov, ki jih nje atom odda, negativna vrednost pa enaka številu sprejetih elektronov. Ta teorija je naltela na mnoge nasprotnike in ji ima še danes, vendar je izkušnja zanjo.

Velik sloves si je pridobil Langmuir s svojimi poskusi za doseganje najvišjih temperatur. V plamen električne obločnice je vbrizgaval vod k, katerega molekule sestoji, kakor znano, iz dveh atomov. V tem plamenu pa je nastajal enatomski vodik, ki je zgoreval s takšno vročino, da je dosegala malo manj ko vročino sončne površine. Langmuirove temperature po tej metodi predstavljajo rekord in so našle tudi svojo praktično uporabo za varjenje sila tenkih kovinskih lističev.

Sadje in jagode proti prehladu

Profesor fiziologije na vseučilišču v Upsali Göthliu je dognal s številnimi preskavami šolskih otrok, da nedostaja celo na videz povsem zdravim otrokom vitaminov in so zato v zimskih mesecih nagnjeni k prehladam. Poleti, ko so krave še na gorskih pašnikih, je dovolj vitaminov v mleku in svežem sadju ter jagodah. A tudi pozimi bi morali skrbeti, da bi bilo v naši hrani vedno dovolj sadja, jagod in surovih sokov. Največ vitaminov C, ki nudijo največjo zaščito zoper prehlad, je v jabolkih, oranžah, borovnicah, malinah, paradižnikih itd., dočim jih hruške, česnje, brusnice vsebujejo manj.

Zakon in biologija

V liskem časopisu »Philosophie und Leben« se bavi dr. Buttersack s problemom zakona v luči biologije in pravi med drugim:

Če bi vrnil zakoncu, ko je izvršil svojo biološko nalogo, prostost, bi si marsikdo uravnal svoje vedenje po tem, če med skupnim življenjem, dočim si danes misli: lahko te mučim po mili volji, saj mi ne smeš usteči. — Seveda se nihče preveč lahkomišeno ne poslužuje te pravice. V teku let stopi na mesto ljubezni navada in navada je trdnog. Vnosaanje zakona je pereče vprašanje. Patente rešitve, ki bi veljale za vse primerne, n'ima in je ne bomo nikoli imeli. Kajti vedno stojimo tu pred računom s samimi neznankami. Kar imamo, to so oblike, ki ne ustrezajo več. Kar potrebujemo, je jasno spoznanje vseh danih čimteljev in njih nalog. Samo na zdravem zakonu temelji zdrava država.

Odrezana pljuča

Prof. Denk je predstavil te dni svojim zdravniškim tovarišem na Dunaju dva pacienta, katerih stanje živo prika za velika napredek moderne kirurgije.

Obema je poročevalec odrezal po eno pljučno krilo. Za ta postopek se je odločil potem, ko se je pokazalo, da vsi drugi načini zdravljenja ne kažejo nič. Oba sta dolga leta trpela na močnem razširjenju pljučnih bronhij in njuno stanje se ni dalo izboljšati z nobenimi sredstvi. Bolnika sta bila zaradi tega ovirana v izpljuvanju katarja, ki se jima je nabiral in povzročal velike neprijetnosti. Za delo sta bila naravnost nesposobna.

Dr. Denk je odstranil vsakemu najprej več reber, potem pa izrezal bolna dela pljuč. Oba moža sta se po operaciji imenito ponjavila in sta zdaj delazmožna. Eden izmed njih je celo dober kolesar in se je pred časom z lepim uspehom udeleževal neke večje kolesarske dirke.

Smrt šahista Yatesa

Konec minulega tedna je umrl v Londonu šahovski mojster Yates, eden najodličnejših angleških mojstrov kraljevske igre.

Yates je bil znana prikazen na mednarodnih turnirjih, kjer je dobil več nagrad. S posebno pozornostjo se je prelinil v osredje na šahovskem turnirju v Hamburgu l. 1916. Tudi na turnirju v Karlovih Varah l. 1923 si je pridobil ugled in spoštovanje. Bil je zelo močan šahist. Kot takemu se mu je nesrečno dvakrat prenegatati Alješina. Med tovaršili je bil posebno znan kot sovražnik remijev. Rajši je izgubil partijo, kakor jo je končal remis.

Yates je uškal petdeset let. Osebnost je bil zelo ljubezniv in prijazen pri šahovici pa je bil trd in neizprosno posebno zaradi svoje žilavosti, ki je postala na turnirjih, katerih se je udeleževal, naravnost prislovična.

287 doktorskih del o versailleski pogodbi

Kakor poročajo listi, so doslej napisali kandidati za doktorski naslov v Nemčiji 287 disertacij, ki obravnavajo versaillesko mirovno pogodbo. Med njimi obravnava 28 disertacij zgodovinske dogodke pred svetovno vojno, 8 jih ima za neposredni predmet vojno krivdo, 42 se jih bavi s teritorialnimi doobčami, 13 s kolektivnimi, 102 disertacij obravnava pravno plat versailleske pogodbe, 40 del pa določbe o reparacijah in finančah. Na koncu statistike stoji še 21 del, ki se bavi z gospodarskimi posledicami mira, 25 tem o rekah in prekopih ter 8 disertacij o razorožitvenem problemu.

Rodbinska imena v Turčiji

Turška vlada je sklenila novo reformo, ki posega globoko v življenje turškega ljudstva. V šestih mesecih, t. j. do polovice 1933, si mora vsaka družina izbrati rodniško ime. Doslej so imeli Turki večina samo imena brez priloge, in se ta so bila večina arabskega porekla in verskega pomena. Zdaj si vsaka družina lahko izbere poljubno rodniško ime, katerega pa mora oblast overoviti. Prednost teh imen bo ta, da bodo pristno turška.

Tukaj je tekla kri

Ob spopadu med švicarsko rdečo fronto in vojaštvom v Ženevi. 12 ljudi je bilo ubitih, 65 ranjenih. V desnem kotu slike vođa rdeče fronte Nicole

Ljudje uničujejo cvetlice

Holandski vrtnarji so se sporazumeli, da bodo uničili okrog 16 milijonov hladnih cvetlic. Za te cvetlice cvetk naj bi bila prihodnja letina manjša. Cvetlice bodo uničili z živim apnom v posebnih jamah in jih bo za 1000 do 1500 ton. Namen tega ravnanja holandskih vrtnarjev je jasen: zvišati bodo ceno hialina.

Francoska trgovinska delegacija v Berlinu

Ob lanskem obisku francoskega ministrskega predsednika in vnajega ministra v Nemčiji je bilo sklenjeno, da se bo obrazovala mešana francosko-nemška komisija, ki bo reševala obojestranske trgovinske zadeve. Te dni je prispela v Berlin komisija, ki obravnava skupne koristi električne industrije obeh držav. V sredi s palico stoji francoski poslanik v Berlinu Francois Poncet, poleg njega francoski državni podtajnik Patenotre.

Dragi violinistovi prsti

Goslač Jan Kubeč je sklenil z neko ameriško zavarovalnico originalno pogodbo za svoje prste. Njegove roke so zavarovane proti raznim nezgodam za skoro 2 milijona frankov.

V specialni razpredelnici, ki predvideva odškodnino za vsek posamezen prst, stoji naslednje zavarovalne postavke: sredinec, prstanec in kazalec leve roke vsi: 272.000 fr., palec 750.000 fr., meziniec 220 tisoč frankov. Na desnici je zavarovan prstanec za 272.000 fr., kazalec za 210.000 fr., sredinec za 210.000 fr., meziniec za 90.000 frankov in palec za 47.000 fr. Palec desnice je zategadelj zavarovan za tako majhno vsoto, ker so nekateri virtuozji izjavili, da ta prst ni neobhodno potreben za violinista.

Kubeč je že doslej plačeval za svoje prste izredno visoke zavarovalne prispevke, a imel je srečo (ali pa nesrečo), da so ostali vsi prsti celi in zdravi.

Casanova ostane tam, kjer počiva

Nedavno so listi poročali, da se je v Benetkah obrazoval odbor, ki mu je naloga prepeljati telesne ostanke galantnega pustolovca Casanove v domovino. Bernhard Marr, najmodernejši poznavalec Casanovine sedanosti, pripominja k temu, da se ta želja ne bo mogla izpolniti, in sicer iz enostavnega razloga, ker je v Duxu na Češkem našel poznani grobnik kamen Casanove, nikakor pa ne njegov grob. Preneza Casanovine kosti v Benetke bo torej treba preložiti ad calendas graecas.

Pomilostitev 20.000 alkoholnih zločincev

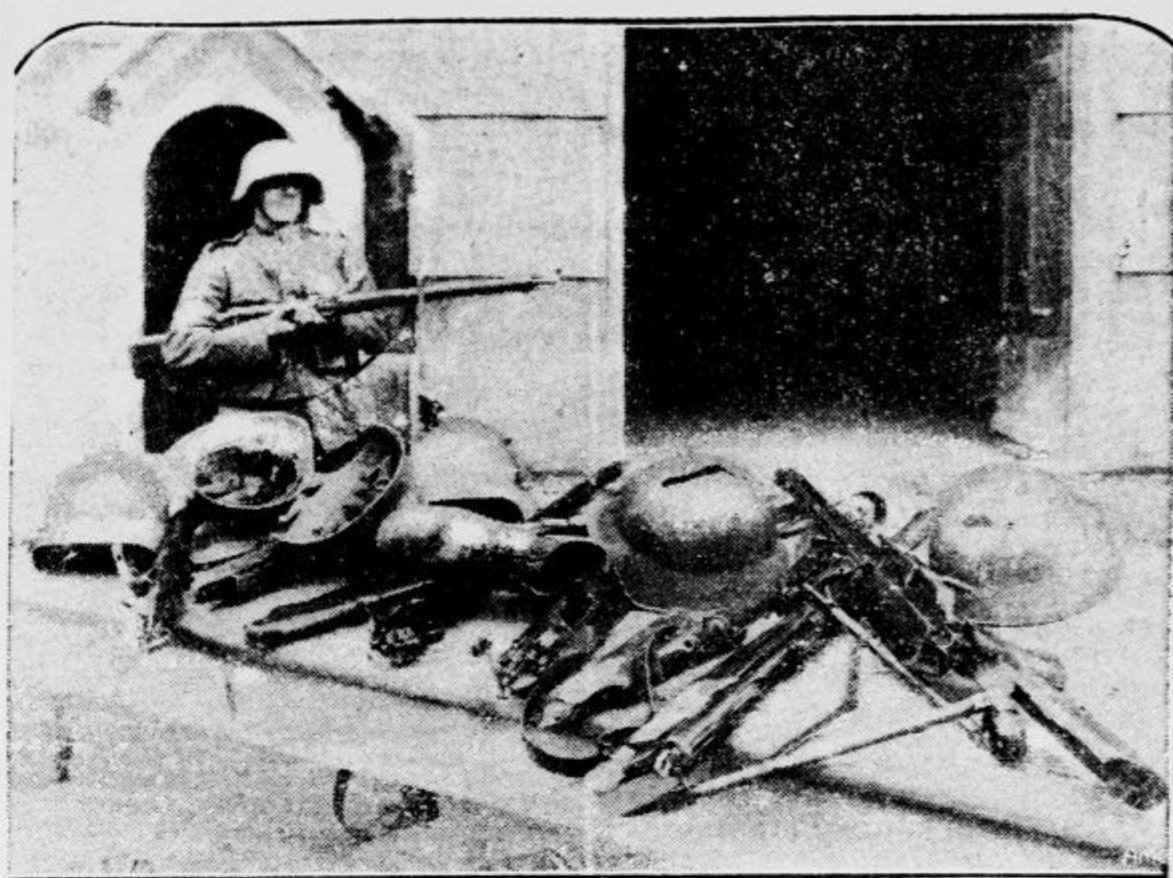
V prihodnjih tednih bodo izpuščili iz finskih zaporov okoli 20.000 zločincev, ki so se pregrešili proti prohibitivnim ukrepom. S tem činom bo doba alkoholne prepovedi na Finskem dokončno zaključena. Finske ječe so bile zaradi alkoholnih prestopkov prenapolnjene in so se začele polagoma prazniti šele, odkar je na podlagi ljudskega glasovanja padel zadevni zakon.

Mobilizacijski proglas švicarske milice

S tem letakom je švicarska vlada zaradi izgrediv rdeče fronte v Ženevi pozvala pod orožje moštvo od 20. do 40. leta.

Plen množice pri ženevskih spopadih

Orožje in čelade, ki jih je med spopadi množica odvzela vojakom

Skrivnost polko vnika Fawcetta

Njegove stvari so našli pri indijanskih rodovih, o njem pa ni nobenega sledu

Pred sedmimi leti je izginil v notranjosti brazilskega pragozda angleški raziskovalec pokrovnik Fawcett in njegova usoda je bila že pogostoma predmet vsakovrstnih domnev. Te dni se je oglašil dr. Letger, tajnik neke ameriške misijske postaje v divji Braziliji, z novo verzijo.

Letger je devet mesecev prebil v divjini. V taborišču napol civiliziranega indijanskega rodu ob reki Ksingu je zvedel, da so domačini videli pred leti Fawcetta, ko se je odpravil v neznano notranjost. Ostavil jim je celo mulo, ki so jo Letgerju pokazali. Letger je nato začel prodirati za Fawcettovi sledovi v notranjost dežele in je na tej poti dosegel taborišče divjega indijanskega rodu, ki mu je načeloval neki Aloqui. V tem taborišču je videl otroke, ki so se igrali z dvema daljnogledoma, angleškimi biseri in angleškimi vojaškimi telečnjaki. Ker je-

Naprej k izvirov Nila!

Margareta Fusbahn,

znana rekorderska letalka iz Stuttgarta, je te dni startala k poletu čez Afriko iz Basila. Letalka potuje v lahkem letalu in spremlja jo samo njen mož.

Noseče matere morajo skušati vsako zagatenje odpraviti z uporabo naravnega »Franz Josefove grenčice«. Predstojniki univerzitetnih ženskih klinik soglasno hvalijo pristno »Franz Josefovo« vodo, ker se lahko použije in se mlo odpirajoči učinek zanesljivo pokaže v kratkem času brez neprijetnih stranskih pojavov. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

ANEKDOTA

Tri četrti leta je zobozdravnik zaman čakal, opozarjal, svaril, da bi mu gospa Agata Zamudnikova plačala umetno zobovje, ki ji ga je bil postavil sam. Končno se mu je zdelo vse preneumno. Sedel je in napisal sledeče pismo: »Spoštovana gospa! Če zobovje, ki sem Vam ga postavil, do jutri opoldne ne bo plačano do zadnje pare, bom prisiljen objaviti v tujajšnjih listih priloženi insert.« Inse-

Vsak dan ena

Zdaj pa le lepo miruj, ko oče vežba.

Michel Zévaco;

194

Pardaillanov sin

Zgodovinski roman.

25

Po slovesu od Pardaillana je Jehan Hrabri skozi montmartska vrata zapustil Pariz. Minil je Perretino hišo, ne da bi se ustavil. Zvižgaje si lovsko popevko, je dospel do Porcheronskega gradu. Tam se mu je pridružil Gringaille; kakor senca je vstal iz za seči, kjer je ždel in opazoval vrata sestrine hišice.

»Nu?« je vprašal Jehan.

»Vse v redu, glavar. Vse mirno, nikogar ni bilo videti.«

»Pa dajte bolj ko kdaj. Upam, da boste kmalu rešeni tega dolgotrajnega oprežanja.«

»Dolčas je že, dolčas, vse kar je res,« je odvrnil Gringaille. »Ah, vraga, saj veste, da bi se dal za vašo zalo gospodično vsak izmed nas na kosce seeskati... Razen tega gre pa tudi za mojo sestro Perretto. Carcagne je vanjo ves nor! Nobenega truda mu ni mar, da le diha isti zrak kakor ona in da jo časih vidi. Presrečen je! Zanj me ni skrb, da bi kdaj zamudil stražo!«

Jehan se je nasmehnil.

»Ali ste še na starem stanovanju?« je vprašal.

»Se zmerom. Zaradi razgleda. Kakor hitro smo dobili denar, da smo mogli plačati najemnino, smo se brž pobotali z gospodarjem.« Jehan je pomirjen stisnil Gringailleu roko in krenil dalje.

Napotil se je iskat Ravallaca. V gostilni pri »Treh golobih« so mu rekli, da je rdečeglavec odpotoval v Angoulême.

»Izvrstno!« je pomislil mladi mož.

Vrnil se je v mesto skozi vrata Sv. Honorija. Mračna zamišljenost se ga je pokostila. Spominjal se je Pardaillanovih besed z strani kralja, in njegovi upi, da je prišel srečo za lase, so ugašali od trenutka do trenutka. Ni čudo, da mu je prihajalo na um bogastvo, ki je ležalo pod stopnicami montmartskega morišča!

Več ko desetkrat si je zadal vprašanje:

»Če bi vendarle stopil ponj?«

Vendar je bil tako močan, da se je uprl izkušnjavi. A zato se je oglašala druga, ki ga je premagala. Dejal si je, da še ni pozno in da bi se na svojem krasnem Zefirju lahko nekoliko predirjal po okolici.

Vrnij se je k »Velikemu odpiraku«, šel v hlev, ne da bi komu kaj rekel, osedlal konja, oddirjal v skok in se spomnil povratka šele o mraku, ko je postal lačen od dolge ječe.

Sam je postavil konja v hlev in šel večerjat v neko krčmo v ulici Sv. Dionizija. Ko je opravljal, je bilo že pozno. Ulice so bile mračne in zapuščene. Ubral je bližnjico proti domu, ves vesel, da se bo mogel kmalu vreči na posteljo.

V Bethisyjski ulici se mu je mahoma zazdelo, da sliši za seboj potuhnjene korake. Nehote je skočil v stran.

A tedajci mu je prižvižgala svinčenka tik mimo obraza. Preden se je utegnil zavetiti, je počel drugi strel. Padel je vznok, krčevito zabrcal z nogami in obiežal sredi ceste kakor mrtev.

V temi je zarenčal glas:

»Ima jo!«

Dve sencii sta se z bodalom v rokah plazili proti njemu.

»Mislim, da je mrtev,« je rekel prvi glas.

»Prepričati se je treba,« je odvrnil drugi. »Delo je tako dobro plačano, da ga lahko vestno opravim.«

Jehan se ni ganil. Očividno je bil mrtev, če ne, pa vsaj v nezavesti. Postavi sta se mu previdno približali. Dva človeka sta se sklonila, dve bodali sta se zablskali v temi. A bodali nista utegnili udariti. Dva krika bolečine sta se zila v en sam, zategnjen glas.

Jehan ni bil zadet. V trenutku, ko mu je prva svinčenka prižvižgala mimo ušesa, so mu Pardaillanove besede kakor blisk prešlele spomin. Natanko tisti mah, ko je počel drugi strel, se je vrgel na tla. Očividno je bil to že večkrat napravljal.

Negiben je gledal, kako sta se sencii bližali, in poslušal njiju tihi razgovor. Ko sta se pa moža sklonila, da bi ga končala, je z obema nogama na vso moč brcnil proti njima.

Zadeta v prsi, sta zletela morilca po cesti in obležala kakor dve kladi.

»Zdaj jima moram namazati jezik!« je pomislil Jehan.

Kakor strela je bil pri njiju in ju zgrabil za grli. Čeprav je bil ta način dokaj neroden za pomenek, je vendar očividno zalegel, zakaj malopridneža sta izbulila oči in zahropla:

»Milost, vaša svetlost!«

»Lopoval!« je zarohnel Jehan. »Samo z enim pogojem vama podarim življenje: povejta mi, kdo vaju je najel, da me ubijeta... Ako ne, vaju zadavim!«

To rekši ju je stisnil nekofiko krepkeje.

»Vse bom povedal,« je zasigal eden izmed plačancev, »samo nikar... tako ne stiskajte... zadaviti me boste...«

Jehan je nekoliko odnehal in iz previdnosti pobral bodali, ki sta ležala pred njim na tleh, rekoč:

»Govori, nepridiprav!«

»Vraga!« je zastokal nepridiprav. »Kakšna pest!«

»Kdo vaju je najel?« je hladno ponovil Jehan.

Mistični večer

13418

Prodaja vstopnic od Din 5.-- do Din 25.-- v Zvezni knjigarni pred glavno pošto.

Svergali

glasovitega telepata in eksperimentalnega psihologa s sodelovanjem edinstvenega dunajskega medija Mme. Svenson.

Velika dvorana hotela UNIONA

v četrtek dne 17. novembra ob pol 9. uri zvečer

Spolne bolezni

sifilis, kapavica, beli tok so ozdravljive brez strupenih vbrizgavanj, brez živga srebra in salvarzana. Tisoči žen in mož enodušno hvalijo svoje ozdravljenje (trajno) na priroden način s preparatom »VIGI-TABLE« brez motenj v izvrševanju poklica. Sijajna priznanja. Tisoče zahval. »VIGI-TABLE« učinkuje z jamčeno, sigurno in prav hitro. Učinki so naravnost presenetljivi. Prof. Herry se je o njih izrazil, da »delajo prave čudeže«. Samo preparat »VIGI-TABLE« Vam nudi gotov uspeh, v nasprotnem primeru pa se znesek vrne! Uporabljanje je za zdravje povsem neškodljivo. Cena Din 120.--, posebno za stare slučaje Din 200.--. Pošilja diskretno le HAVELKOVA Pharm. Laboratorij, Praga-Nusle, Božetčeva 10 - T. R. 801. CSR. 182

Radio

LJUBLJANA 11.15: Šolska ura: Boka Kotorska (Adam Milkovič). — 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Cas, plošče, borza. — 17.30: Salonski kvintet. — 18.30: Nemščina. — 19: Gospodarska in socialna vzgoja. — 19.30: Orientacija v zvezdnatem nebu. — 20: Prenos orkestralnega koncerta z Dunaja. 22: Cas, poročila, plošče.

Sreda, 16. novembra

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.40: Dnevne vesti. — 13: Cas, plošče, borza. — 17.30: Otroški kotiček. — 18: Prenos iz »Vezde«. — 19: Ruščina. — 19.30: Literarna ura. — 20: Glasbeno predavanje. — 20.30: Klavirski koncert ge. Šmalc - Svagerjeve. — 21.10: Salonski kvintet. — 22.15: Cas, poročila.

BEOGRAD 12.05: Radio-orkester. — 16.30: Pesni. — 17: Klavirski koncert. — 20: Proslava Djure Jakšića. — 21.30: Lahka godba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Koncert tria. — 20: Klavirske skladbe. — 20.30: Koncert orkestra. — 22.10: Prenos zvočnega filma. — PRAGA 20.05: Koncert češke filharmonije. — 22.30: Jazz-kvartet. — BRNO 20: Program kakor v Pragi. — VARSAVA 18: Lahka godba. — 20: Orkester mandolin. — 21.05: Koncert solistov. — 22.15: Plesna glasba. — DUNAJ 11.30: Godalni kvartet. — 15.20: Koncertna ura. — 17: Lahka godba. — 19.40: Ziehrerjeva glasba. — 20.50: Sluhoigra »Gustav Adolf«. — 22.05: Lahka glasba. — BERLIN 20: Koncert Mozartove glasbe. — 21.40: Beethovnov godalni kvartet. — KÖNIGSBERG 20.05: Koncert cerkvene glasbe. — 21.10: Vzhodno-pruski večer. — MÜHLACKER 19.30: Lahka glasba. — 20.45: Zborovski koncert. — 21.35: Neznana Evropa. — 22.45: Nočni koncert. — BUDIMPEŠTA 18.20: Ciganska godba. — 19.30: Prenos opere iz gledališča. — 22: Ciganska godba. — RIM 17.50: Orkester. — 20.45: Mešan glasbeni program in veseloigra.

Sokol

Delovanje pujskega Sokola. Na zadnji seji uprave se je sklenilo, da uvede Sokol v letošnji zonski sezoni poseben smučarski tečaj, katerega bo vodil brat načelnik Perrot, ki tudi sprejema tozadevne prijave. Priprave za proslavo 1. decembra so tudi že v teku. Dopoldne na 1. decembra bo slavnostna seja v zgornji dvorani Narodnega doma, pri kateri bo sodelovala tudi Glasbena Matica. Popoldne pa bo v mestnem gledališču slavnostna akademija s sodelovanjem pevskega zbora Glasbene Matice.

Umrli nam je po daljši mučni bolezni, naša iskreno ljubljena, nepozabna soproga, hčerka, teta in svakinja, gospa

PAVLA BOŽIČ
roj. Kmet

Preminula je včeraj v deželni bolnici. Pogreb bo v sredo ob 4. popoldne iz mrtvašnice dežel. bolnice.

Ljubljana, 14. novembra 1932.

Zalujoči ostali.

SREČO BREZ SREČKE

drž. razr. loterije boste težko dosegli. Dobite jo v Zadržni hranilnici. c. z. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra ce. sta 19.

Solidno, dobro fundirano tovarniško podjetje išče

POSKOJILO EN MILIJON DINARJEV

proti intabulaciji in drugi garanciji. — Obresti po dogovoru. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »POPOLNA VARNOST«. 13443

POZOR!

Pri MANUFAKTURNI TRGOVINI
COMMERCE D. D.
Tavčarjeva ulica 2, prvo nadstr.

do viška znižane cene, in sicer:

Tenisflanela	po Din 6.50
Velourbarhenti	» » 9.—
Enobarvna flanela za damsko perilo	» » 8.—
Angleška flanela za damsko perilo	» » 12.50
Rožasti barhenti za jutranje obleke Ia.	» » 18.—
Zefirbarhenti — svinjati karo	» » 13.—
Cisto volneni enobarv. poplini, 100 cm široki	» » 22.—
sifon, 80 cm	» » 6.—
Sifon najkvalitetne brez aperture	» » 10.—
Platro za rjuhe, 150 cm	» » 17.50
Prima domača platno, 150 cm	» » 19.50
Gradl za žužnice	» » 23.—
ševjot, 140 cm	» » 30.—
Najfinjši pliši za damske plašče	» » 150.—
Pristni angleški kamgarni od Din 120.— do 180.—	
Češki štofi za moške obleke	» » 60.— » 90.—
Moško sukno že od Din 50.— naprej	
Flanel-rjuhe po Din 29.—	
Posteljne odeje, šivane po Din 100.—	

Posebno se opozarja na ostanke moških suknj od 2.50 m do 2.80 m
12759 cel ostanek Din 230.—

Danski štof za plašče od Din 35.— naprej.

Mestni pogrebni zavod

Občina Ljubljana

PAVLA pl. RENZENBERG, vadm. učiteljica v pokoj, in njen brat FERDINAND pl. RENZENBERG generalni intendant v pokoj, naznanjata tudi v imenu vseh sorodnikov, da je njuna restra oziroma svakinja, teta, prateta in sestrična, gopa

Ana Kraschowitz
roj. pl. Renzenberg
vdova

v nedeljo, dne 13. novembra ob ½ 7. uri zjutraj, v devetdesetem letu njene dobe, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala. 13454
Pogreb predrage pokojnice bo v torek, dne 15. novembra ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti, Lingerjeva ulica 1, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana — Graz, dne 13. novembra 1932.

INSERIRAJTE V „JUTRU“

URADNIKI, NAMEŠČENCI IN DELAVCI
ZEDINJENIH TOVARN STEKLA N. D. V
ZAGREBU naznanjajo tužno vest, da je
danes 14. novembra 1932 za vedno preminul naš dolgoletni prijatelj in predstojnik, gospod

Anton Košir

upravitelj v pokoju

Pogreb se bo vršil 16. novembra ob 15. uri popoldne na dolsko pokopališče.

Z njim izgubi uradništvo odkritosrčnega prijatelja, delavci pa dobrega in pravičnega predpostavljenega.

HRASTNIK, dne 14. novembra 1932

13457

